

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

שלח - כ"ח סיון

להכריז שהגאולה נמצאת כבר בפשטות

שיחות קודש

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

הי' תהא שנת פלאות אראנו

שנת המאה ועשרים להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

משיחות ש"פ שלח, מבה"ח תמוז ה'תנש"א

הפרשה כולה מתחילתה עד סופה (בציבור, ובברכות לפני ולאחרי).

וענין זה מודגש במיוחד בפרשת שבוע זה - פרשת שלח:

פרשת שלח עוסקת (ברובה) בענין אחד - פרשת המרגלים, החל משילוח המרגלים (מהתחלת הפרשה עד שני), הליכתם וביאתם, דברי תשובתם למשה ואהרן וכל עדת בני, וכל השתלשלות המאורעות בהמשך לזה, עד להעונש וכו' (משני עד קרוב לחמישי), ובהמשך לזה גם פרשת נסכים, "כי תבואו אל ארץ מושבותיכם גו' ועשיתם אשה לה' גו' ויין לנסך וגו'", שאף שחטאו ונגזרה גזירה עליהם, מ"מ, "בישר" להם שיכנסו לארץ" (מסוף רביעי עד שש"ס) - סיפור

בשבת שני בשבת, כי זו מן המצוה שנצטוונו לזכרו תמיד בכל יום" (רמב"ן שם), ועד להנהגת שמאי הזקן ש"כל ימיו חי אוכל לכבוד שבת, כיצד, מצא בהמה נאה לוקחה ואומר זו לשבת, מצא אחרת נאה הימנה לוקחה ומניחה לשבת ואוכל את הראשונה בחול" (ואף הלל מודה שכדברי ב"ש יותר נכון לעשות, אלא שהי' בוטח בה' שבדאי יזמין לו לשבת מנה יפה מכל הימים" (שו"ע אדה"א א"ח סרמ"ב ס"א).

(7) טו, ב ואילך.

(8) פרש"י עה"פ.

(9) והטעם שהבשורה ע"ד הכניסה לארץ נאמרה בשייכות לפרשת נסכים דוקא - כי, בענין הנסכים מודגשת ההמשכה למטה גם בענין הקרבנות שענינם העלאה למעלה, היפך שיטת המרגלים שלא רצו להכנס לארץ כדי שלא יצטרכו לעסוק בעבודה דהמשכה למטה (ראה לקו"ת פרשתנו מ, סע"א ואילך. ובכ"מ).

(10) וי"ל שזהו גם תוכן ההמשך דפרשת חלה שבהתחלת השיעור דש"ס - "בבואכם אל הארץ גו' באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה'" (שם, יח"ט) - היפך שיטת המרגלים שרצו להשאר במדבר כדי שלא יצטרכו לאכול מ"לחם הארץ" (לאחרי הקדמת חרישה וזריעה), כי אם, "לחם מן השמים".

א. דובר כמ"פ אודות החלוקה דקריאת התורה לפרשיות השבועי - שאף שבכל שבת קורין פרשה אחת בתורה השייכת במיוחד לזמן זה², ובכל יום מימי השבוע לומדים חלק מהפרשה השייך במיוחד ליום זה³, מ"מ, כל פרשה בתורה וכל חלק פרטי שבה קשור גם עם כל התורה כולה (מ"בראשית" עד "לעיני כל ישראל"), שהיא (כלשון הכתוב בפרשתנו⁴), "תורה אחת"⁵, כמו בפרשה אחת, שכל חלק שבה קשור עם הפרשה כולה, כמודגש בהקריאה דיום השבת (הסך-הכל דכל ימי השבוע⁶) שקורין כל

(1) כ,המנהג הפשוט בכל ישראל שמשלימין את התורה בשנה אחת, מתחילין בשבת שאחר חג הסוכות וקורין בסדר בראשית . . וקוראין והולכין על הסדר הזה עד שגמרין את התורה בחג הסוכות" (רמב"ם הל' תפלה רפ"ג).

(2) ראה של"ה חלק תושב"כ ר"פ וישב (רצו, א): "המועדים של כל השנה כו' בכולן יש שייכות לאותן הפרשיות שחלות בהן". וידוע פתגם רבינו הזקן שצריכים, "לחיות" עם הזמן, הפרשה בתורה שקורין ולומדים באותו זמן (היום יום' ב' חשון. ובכ"מ). - ולהעיר, שהשייכות של הפרשה להזמן היא עד כדי כך שיום השבת וכל ימי השבוע נקראים על שם הפרשה: יום ראשון פרשת שלח, וכיו"ב בשאר ימי השבוע, עד לשבת פרשת שלח. (3) ביום ראשון מהתחלת הפרשה עד שני, ביום שני משני עד שלישי, ועד"ז בכל ימי השבוע, עד ליום השבת, משיבועי עד סיום הפרשה (נוסף על הקריאה דכל הפרשה כולה, כדלקמן בפנים).

(4) טו, טז. שם, כט.

(5) ויתירה מזה - שכל התורה כולה שהתחלתה באות ב' וסיומה באות ל' היא תיבה אחת: "לב" (ראה אותיות דר"ע את ב' בסופו). - ולהעיר, שהתורה נמשלה לדס, ומשכן הדם הוא בלב, וממנו מתפשט בכל אברי הגוף (ראה לקו"ת במדבר יג, א. ובכ"מ).

(6) ולהעיר, שבכולם מודגשת השייכות ליום השבת, כמ"ש (יתרו כ, ח), "זכור את יום השבת לקדשו", עי"ז ש,מונים כל הימים לשם שבת, אחד

שהדגשת ענין האחדות בתורה בפרשת שלח דוקא קשורה עם תוכן (רוב) הפרשה – ענין המרגלים, (ב) הקשר והשייכות להזמן שבו קורין בתורה פרשת שלח, בסיומו של חודש סיון, כדלקמן.

ב. ויש לבאר תחילה תוכן הענין דשילוח המרגלים – הן בפרשת השבוע, והן בהפטורה שהיא סיום ותותם קריאת הפרשה כולה¹⁶, אשר, עם היותה „מענין הפרשה“¹⁷, שמסופר בה אודות שילוח המרגלים ע"י יהושע¹⁸, יש בה כמה שינויים לגבי המסופר בפרשה אודות שילוח המרגלים ע"י משה (כמבואר במפרשים¹⁹), ומהם:

א) במרגלים דמשה נאמר „שלח לך“, ומפרש רש"י (פשוטו של מקרא) „לדעתך, אני אני מצוה לך, אם תרצה שלח“, משא"כ במרגלים דיהושע „בודאי לא עשה יהושע מדעתו רק שהשי"ת ציוהו ע"כ“²⁰, כמובן בפשטות (ועד שאין צורך לפרש בקרא) שלאחרי הקלוקל שהי' כתוצאה משילוח המרגלים מדעתו של משה (ללא ציווי הקב"ה), לא הי' יהושע שולח מרגלים מדעתו, ועכצ"ל „שהשי"ת ציוהו ע"כ“.

ב) במשה כתיב „שלח לך אנשים („אנשים“ דייקא, ולא מרגלים)²¹ ויתורו את ארץ כנען“ (ולא „ויתפרו (וירגלו) את

אחד ארוך שמשתרע על ריבוי פסוקים ברוב חלקי הפרשה, אשר, כדי לידע הענין והסיפור כולו, לא מספיק ללמוד חלק אחד בפרשה, אלא צריכים ללמוד ההמשך בשאר חלקי הפרשה עד לסיום הענין כולו, שבוה מודגש (שרוב) חלקי הפרשה הם (ענין אחד) ופרשה אחת.

ועוד ועיקרי¹¹ – שסיומה ותותמה של פרשת שלח „הכל הולך אחר התיאום“¹² בפרשת ציצית¹³, שעם היותה מצוה פרטית (א' מתרי"ג מצוות התורה), ה"ה „שקולה כנגד כל המצוות“, שנאמר¹⁴ „וראיתם אותה וזכרתם את כל מצוות ה'“, ש„מנין גימטריא של ציצית שש מאות, ושמונה חוטמים ותמשה קשרים הרי תרי"ג“¹⁵, ודוגמתו בתורה, שכל ענין ופרשה בתורה קשור ושייך לכל הענינים והפרשיות שבתורה, כיון שהתורה כולה היא „תורה אחת“.

וצריך להבין: (א) כיון שכל עניני התורה הם בתכלית הדיוק, מסתבר לומר,

11) כי, ענין (סיפור) אחד שמשתרע על ריבוי פסוקים ברוב חלקי הפרשה ישנו בכמה פרשיות (ולדוגמא: פרשת בלק – כל הפרשה כולה מתחילתה עד סופה) היא סיפור אחד.

12) ברכות יב, א.

13) ולפנ"ז – פרשת ע"ז ופרשת שבת (מקושש עצים), ומפרש רש"י (מיסודו של רבי משה הדרשן) „למה נסמכה פרשת מקושש לפ' ע"ז, לומר שהמחלל את השבת כעובד ע"ז שאף היא שקולה ככל המצוות, וכן הוא אומר בעזרא* ועל הר סיני ירדת ותתן לעמך תורה ומצוות ואת שבת קדשך הודעת להם“, ומסיים, „ואף פרשת ציצית לכך נסמכה לאלו לפי שאף היא שקולה כנגד כל המצוות“.

14) טו, לט.

15) פרש"י עה"פ.

16) כולל גם פרשת ציצית שבסיום ותותם הפרשה.

17) ש"ע אדה"ז או"ח ר"ס רפד.

18) יהושע ב, א ואילך.

19) ראה אלשיך, אברבנאל, אוה"ח, באר מים חיים (לאחי המהר"ל) ריש פרשתנו. ועוד.

20) לקו"ת פרשתנו נא, ג.

21) ולהעיר, שבכל הפסוקים שבפרשה לא נקראו בשם מרגלים (משא"כ בפירוש רש"י ומדרשי חז"ל). וראה בארוכה לקו"ת חל"ג ע' 78 ואילך (באופן אחר).

* נחמ"י ט, יג"ד – בשנינו לשון (ובדפוס ראשון) נעתק הפסוק בשלימותו.

שהרי המרגלים לא השתדלו להטמין את עצמם (כדי שלא ירגישו בנוכחותם ויחשדו בהם) ע"ז שכל א' מהם ילך לבדו לרגל חלק מסויים בארץ³⁰, אלא הלכו כולם ביחד באופן הבולט לכל, ועד שהי' צורך שהקב"ה יעשה נס שלא ישימו לב אליהם, „בכל מקום שעברנו מצאנום קוברי מתים . . . כדי לטרדם באבלם ולא יתנו לב לאלו”³¹; משא"כ במרגלים דיהושע מפורש בקרא „מרגלים חרש” – הן ביחס לבנ”י, ש„בסתר שלחם כי לא רצה שידעו כל ישראל”³², ולכן כשחזרו מ שליחותם כתיב³³, „ויבואו אל יהושע גו' ויספרו לו גו' ויאמרו אל יהושע” (ולא לכל בני”³⁴), והן ביחס ליושבי הארץ, ש„אמר להם עשו עצמכם כחרשים כדי שלא יסתירו דבריהם מפניכם, ד”א חרש חרס, הטעינו עצמכם קדרות כדי שתהיו נראין כקדרין”³⁵, ועד שבמשך זמן שליחותם הוצרכו להתחבא שלא יראום יושבי הארץ, כמ”ש³⁶, „ותקח האשה את

הארץ”²², וביהושע כתיב „אנשים מרגלים”, לחפור את הארץ”²³, „לחפור” את כל הארץ באו”²⁵.

ג) במרגלים דמשה נאמר „איש אחד איש אחד למטה אבותיו תשלחו”, י”ב אנשים („שנים עשר אנשים איש אחד לשבט”²⁶), ואילו במרגלים דיהושע נאמר „וישלח יהושע גו' שנים אנשים”.

ד) המרגלים דמשה הם נשיאי ישראל, „כל נשיא בהם . . . ראשי בני ישראל המה ואלה שמותם גו'”, ואילו במרגלים דיהושע נאמר „שנים אנשים” סתם, ולא נתפרש בכתוב²⁷ מי היו שני האנשים (שמותיהם ועאכו”כ מעלות שלהם).

ה) שילוח המרגלים דמשה הי' באופן של פירוט – הן ביחס לבנ”י, שידעו כולם ע”ד שילוח המרגלים²⁸, וכשחזרו מ שליחותם נאמר²⁹, „וישיבו אותם דבר ואת כל העדה”, והן ביחס ליושבי הארץ,

(22) ורק בדברי התוכחה בפ' דברים (א, כב – כד) נאמר „ותקרבון אלי כולכם ותאמרו נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ . . . וירגלו אותה”, כדלקמן ס”ד.

(23) שם, ב.

(24) שם, ג.

(25) ואף שלשון זה הוא מדברי אנשי יריחו ומלך יריחו, ואילו בדברי יהושע נאמר „לכו ראו את הארץ ואת יריחו” – הרי מפורש בסיום הענין דכיבוש יריחו (שם ו, כב”כ), „האנשים המרגלים . . . אשר שלח יהושע דוגל את יריחו” (וראה לקמן הערה 58).

(26) דברים א, כג.

(27) כי אם בדרשת חז”ל – „פנחס וכלב היו” (פרש”י שם, ד – ממדרש אגדת תנחומא). וראה לקמן ס”א.

(28) כיון שכל ענין שילוח המרגלים הי' ביומתם, כמבואר בהמשך פירוש רש”י (בהביאור ד, „שלח לך, לדעתך”), „לפי שבאו ישראל ואמרו נשלחה אנשים לפנינו כמה שנאמר ותקרבון אלי כולכם”.

(29) יג, כו.

(30) כדרכם של מרגלים, כפי שמצינו בדברי יוסף לאחיו ש„מרגלים אתם . . . ערות הארץ באתם לראות”, „שהרי כננסתם בעשרה שערי העיר” (מקץ מב, ט”ב ובפרש”י). והתועלת בזה – בשתיים: (א) שלא מרגישים (כ”כ) בנוכחותם, (ב) קיצור משך הזמן הדרוש לריגול הארץ כולה, כפשוט.

(31) פרש”י פרשתנו שם, לב.

(32) פ”י הרד”ק עה”פ.

(33) ב, כג”כד.

(34) וי”ל שלאח”ז סיפרו גם לכל בני” – כמובן מפ”י הרד”ק בביאור הטעם ששלחם בסתר, „כדי שלא יפתחו בשלחו מרגלים”, היינו, שלא יפתחו מכשולן השליחות כפי שאירע במרגלים דמשה, והוא לא שלחם אלא לפי שידע שיצליחו בשליחותם וירחיבו לב ישראל בבשרות טובות”, היינו, שלאחרי ששבו משליחותם והצליחו בה, סיפרו לכל בני” כדי לשמח לבם.

(35) פרש”י (ורד”ק) עה”פ.

(36) ב, ד”טז.

את הארץ⁴¹, (ב) לצורך הכניסה לארץ (כולל ההתיישבות בה לאחרי ובהמשך להכיבוש) - שידעו ויכירו בטובתה של הארץ, עי"ז "שיגידו" להם כל עניני הארץ לשמחם במעלותי. . . ויעלו בה בחפץ גדול"⁴².

ויש לומר, ששילוח המרגלים דמשה (לדעתו של משה⁴³) לא הי' (כ"כ) לצורך כיבוש הארץ, לדעת הדרכים ומבוא הערים (כי בזמנו של משה לא הי' צורך בדבר), אלא (בעיקר) כדי להכיר את תכונותי ומעלותי של הארץ; ושילוח המרגלים דיהושע לא הי' לצורך הכרת תכונות ומעלות הארץ (שתועלת זו כבר נעשתה ע"י המרגלים דמשה), אלא לצורך כיבוש הארץ, לדעת הדרכים ומבוא הערים (כי בזמנו של יהושע הי' צורך בכך), כדלקמן.

ד. ביאור הענין:

אע"פ שבקשת בני"י לשילוח המרגלים היתה, "ויחפרו לנו את הארץ וישיבו אותנו דבר את הדרך אשר נעלה בה ואת הערים אשר נבוא אליהן (תחלה לכבוש)"⁴⁴, מ"מ, לא מצינו בדברי משה להמרגלים שנצטוו לחפור את הארץ לידע מהיכן היא גותה ליכבוש⁴⁵.

וטעם הדבר - י"ל בפשטות - כיון

שני האנשים ותצפנו . . . ותאמר להם ההרה לכו פן יפגעו בכם הרודפים ונחבתם שמה גו"⁴⁶.

ו) המרגלים דמשה, "הלכו בגבול" (של כל הארץ) באורך וברוחב³⁷, "ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה"³⁸ (במשך ארבעים יום³⁹), ואילו המרגלים דיהושע, אף שנצטוו "לכו ראו את הארץ ואת יריחתו"¹⁸ (לא רק יריחו בלבד, אלא גם הארץ), מ"מ, לא זו בלבד שנכנסו ליריחו בלבד, ולא לשאר חלקי הארץ, אלא עוד זאת, שאפילו את יריחו עצמה לא הספיקו לתור, כיון שבאותו לילה שהגיעו לביתה של רחב, הורידתם רחב בעד חלון ביתה שבקיר החומה אל מחוץ לעיר, "וילכו ויבואו ההרה וישבו שם שלשת ימים עד שבו הרודפים"⁴⁰, ותיכף חזרו ליהושע, ובכך נסתיימה שליחותם.

ג. ונקודת הביאור בזה - שפעולות המרגלים דמשה ודיהושע הם פעולות שונות אבל מצטרפות זו לזו ומשלימות זו את זו לצורך מטרה אחת, כיבוש וכניסה לארץ.

ובהקדמה - ששילוח המרגלים יכול להיות לצורך שתי מטרות: (א) לצורך הכיבוש - "כדרך כל הבאים להלחם בארץ נכרי' ששולחים לפנייהם אנשים לדעת הדרכים ומבוא הערים, ובשובם ילכו התרים בראש הצבא להורות לפנייהם הדרכים. . . שיתנו להם עצה באיזו עיר ילחמו תחילה ומאיזה צד יהי' נוח לכבוש

(37) פרש"י פרשתנו שם, כא.

(38) פרש"י שם, כה.

(39) אף ש"מהלך אדם בינוני עשרה פרסאות ליום, הרי ארבעים יום מן המזרח למערב, והם הלכו ארכה ורחבה" (שיעור כפול) - כיון ש"קצר לפנייהם את הדרך" (פרש"י שם).

(40) ב, כב.

(41) רמב"ן ריש פרשתנו.

(42) ויש לומר, שידיעת המעלות התכונות והסגולות המיוחדות של הארץ, דרושה ומועילה גם להכנה לסגל לעצמם אורח-חיים המתאים לארץ מיוחדת זו.

(43) אף שכונת בני"ש, באו . . . ואמרו נשלחה אנשים לפנינו" היתה באופן אחר, כדלקמן בפנים.

(44) דברים א, כב (ובפרש"י).

(45) כדרכם של מרגלים - כפי שמצינו בדברי יוסף לאחיו "מרגלים אתם לראות את ערות הארץ באתם", גלוי הארץ מהיכן היא נוחה ליכבוש" (מקץ שם, ט ובפרש"י).

ולקחתם (השתדלות מיוחדת) מפרי הארץ, שיראו פירותי הטובים והשמנים). ולא עוד אלא שגם ראית העם (וראיתם. . את העם היושב עלי' החזק הוא הרפה המעט הוא אם רב) היא לא כדי לדעת אם כיבוש הארץ יהי בנקל אם לא, אלא לצורך בירור טיב הארץ כפי שמשפיעה על העם היושב עלי' - כפירוש רש"י: "יש ארץ מגדלת גבורים ויש ארץ מגדלת חלשים (החזק הוא הרפה)", יש (ארץ) מגדלת אוכלוסין ויש ממעטת אוכלוסין" (המעט הוא אם רב). וגם ראית, הערים אשר הוא יושב בהנה הבמחנים אם במבצרים" היא לא כדי לדעת אם כיבוש הארץ יהי בנקל אם לא, אלא בירור ל, החזק הוא הרפה - כפירוש רש"י: "סימן מסר להם אם בפרוים יושבין חזקים הם שסומכין על גבורתם, ואם בערים בצורות הם יושבין חלשים הם" - שמוזה יודעים טיב הארץ, אם היא "ארץ מגדלת גבורים" או "ארץ מגדלת חלשים"⁵².

(52) ויש לומר שהכרחו של רש"י לפרש כן (שכל פרטי הענינים שבכתוב עיקרם בנוגע לטיב הארץ) הוא מסוד ג' הכתובים, שבפסוק הראשון מתחיל, "וראיתם את הארץ מה היא" (ואינו מפרט דבר) וממשיך תיכף, "ואת העם היושב עלי' החזק הוא הרפה המעט הוא אם רב", ובפסוק השני חוזר לארץ, "ומה הארץ גו' הטובה היא גו' ומה הערים גו' הבמחנים גו'", ומוסיף בפסוק השלישי, "ומה הארץ השמנה היא גו'" - דלכאורה מתאים יותר לכתוב תחילה ובבת אחת כל פרטי הענינים דהארץ, "וראיתם את הארץ מה היא הטובה היא גו' השמנה היא גו'", ואח"כ פרטי הענינים דהעם היושב עלי' והערים אשר הוא יושב בהנה?

ולכן מפרש רש"י שמ"ש בהמשך פסוק הראשון, "ואת העם היושב עלי' החזק הוא הרפה המעט הוא אם רב", הוא, פירוש והסבר להתחלת הכתוב, "וראיתם את הארץ מה היא", "יש ארץ מגדלת גבורים. . יש מגדלת אוכלוסין", היינו, שטיב הארץ ניכר ב,העם היושב עלי"; ובפסוק השני מוסיף לבאר הסימן לבחון אם

שכיבוש הארץ לא הי' כדרך כל כובשי ארצות בדרך הטבע, אלא ע"י הקב"ה⁴⁶, כדברי משה (בדברי התוכחה⁴⁷ על בקשתם, נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ") "ה' אלקיכם ההולך לפניכם הוא ילחם לכם. . ההולך לפניכם. . באש לילה לראותכם בדרך אשר תלכו בה ובענן יומם"⁴⁸, שאין צורך (ועאכו"כ הכרח) לברר, "את הדרך אשר נעלה בה", כיון שהענן הולך לפניהם ומראה להם הדרך⁴⁹.

שליחותם של המרגלים היא (כמפורש בקרא) "וישלח אותם משה לתור את הארץ. . וראיתם את הארץ" - לראות את טיב הארץ, תכונותיה ומעלותיה⁵⁰; "וראיתם את הארץ מה היא גו' הטובה היא גו' השמנה היא גו'⁵¹" (ולכן צום, והתחזקותם

(46) ולכן, החשש היחידי מהעם היושב עלי', הוא, לא החזק והריבוי הגשמי (כי, החזק הוא הרפה המעט הוא אם רב", נוגע לטיב הארץ, כדלקמן בפנים), אלא, "אם יש בהם אדם כשר שיגין עליהם בזכותו" (פרש"י פרשתנו שם, כ). - ועפ"ז יש לבאר הכרחו של רש"י להוציא המקרא "היש בה עץ" מפשוטו, עץ עושה פרי כפשוטו*. (47) ועפ"ז מתורצת הקושיא למה לא נתפרש בפרשתנו שמשה לא רצה לשלוח המרגלים והוכיחם כו' - כי בפרשתנו מדובר אודות שלוח המרגלים כפי שהי' בפועל, לדעתו של משה, לתור את הארץ, כדלקמן בפנים. (48) דברים שם, ל-ג.

(49) ואילו היו נכנסים לארץ מיד, ע"י משה - הי' הולך לפניהם גם עמוד הענן לנחותם הדרך. (50) ומודגש בלשון "ויתורו" - "שיש במשמעותו גם לשון יתרון, כי רצה הקב"ה להראות להם יתרון הארץ על כל הארצות" (כלי יקר ריש פרשתנו).

(51) יג, יח"כ.

* נוסף על ההכרח מטיסו הכתוב, והתחזקותם ולקוחתם מפרי הארץ והימים ימי ביטורי ענבים, שנפ"ז אין מקום להשאלה "היש בה עץ אם אין".

ה. עפ"ז יש לבאר פרטי השינויים שבין שילוח המרגלים דמשה לשילוח המרגלים דיהושע:

בזמנו של משה לא צוה הקב"ה לשלוח מרגלים, כיון שהסיבה (העיקרית) לשילוח מרגלים כדרך כל הבאים להלחם בארץ נכרי אינה שייכת בכיבוש הארץ ע"י הקב"ה. אלא „לפי שבאו ישראל ואמרו נשלחה אנשים לפנינו“, שרצונם הי' לשלוח מרגלים כדי לחפור את הארץ, הסכים משה לכך מתוך תקווה שיחזרו בהם כשיראו שאינו מעכב⁵⁵, ובראותו שאינם חוזרים בהם, „נמלך בשכינה“ האם יש מקום לשילוח מרגלים (לא כדי לחפור את הארץ, אלא כדי) לראות את טיב הארץ, ואמר לו הקב"ה „שלח לד“, „לדעתך . . . אם תרצה שלח“⁵⁶, היינו, שמצד הקב"ה אין צורך בשילוח מרגלים גם לא לצורך ראיית טיב הארץ, שהרי „אני אמרתי להם שהיא טובה, שנאמר⁵⁷ אעלה אתכם מעני מצרים וגו'“, ואעפ"כ היתה דעתו של משה שיש לשלוח מרגלים שיראו את טיב הארץ, כי, בהיותו רוען של ישראל, ראה והרגיש את הצורך שלהם לשמוע ע"ד טיב

ושליחות זו (לראות את טיב הארץ) נתקיימה במילואה ע"י המרגלים – „באנו אל הארץ אשר שלחתנו וגם זבת חלב ודבש היא וזה פרי“⁵⁸, ואילו לא היו מקלקלים ע"י ההוספה שלהם על השליחות (בנוגע לכיבוש הארץ⁵⁴), „אפס כי עז העם גו' לא נוכל לעלות גו'“⁵⁵, היו כל בני נכנסים לארץ מיד בשמחה ובחפץ גדול.

והמרגלים דיהושע – לא נשלחו לראות את טיב הארץ (כיון ששליחות זו נתקיימה כבר במילואה ע"י המרגלים דמשה), אלא שליחותם היתה לצורך כיבוש הארץ, כי, כיבוש הארץ ע"י יהושע לא הי' בדרגא (נעלית כ"כ) כמו הכיבוש שהי' צריך להיות ע"י משה⁵⁶, ולכן היו זקוקים גם לפעולות בדרך הטבע⁵⁷, החל משילוח מרגלים, כדרך כל הבאים להלחם בארץ נכרי⁵⁸.

הארץ מגדלת גבורים ואוכלוסין – „ומה הארץ אשר הוא יושב בה (ומגדלתו) הטובה היא“, „במעיינות ותהומות טובים ובריאים“, שמוה יודעים שהיא „מגדלת אוכלוסין“, „ומה הערים אשר הוא יושב בהנה הבחננים“, „חוקים הם שסומכין על גבורתם“, שמוה יודעים שהיא „מגדלת גבורים“;

ובפסוק השלישי ממשיך בנוגע לטיב הארץ עצמה, „ומה הארץ (כשלעצמה) השמנה היא“, ומסיים „והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ“, שע"ז יראו כל בני ש, השמנה היא“, כיון שמגדלת פירות טובים.

(53) שם, כו.

(54) וגם בענין הריגול – כדברי משה בהתוכחה שבפ' דברים: „וירגלו אותה“.

(55) שם, כח"ל.

(56) ראה לקו"ש ח"ט ע' 9 ואילך. ועוד.

(57) אף שכביוש יריחו (מנעולה של ארץ ישראל) הי' באופן נסי – ע"י ההקפות הדהכנים עם ארון הברית, התקיעה בשופרות כו' (משא"כ המשך הכיבוש דכל א"י).

(58) אף שגם שילוח המרגלים לא הי' בתור ריגול (לדעת הדרכים ומבוא הערים) בדרך הטבע

ממש, אלא מעין ודוגמא בלבד, שלכן אמר להם יהושע „לכו ראו את הארץ ואת יריחו“ (כנ"ל הערה 25).

(59) כפרש"י דברים א, כג: „משל לאדם שאומר לחבירו כו' אף אני הודיתי לדברים שמא תחזרו בכם כשתראו שאיני מעכב“.

(60) ועפ"ז יש לתרץ התמיהה בפרש"י בפ' דברים, „וייטב בעיני הדבר“, „בעיני ולא בעיני המקום, ואם בעיני משה הי' טוב למה אמרה בתוכחות וכו'“ – דלכאורה, הקושיא העיקרית היא: אם לא הוטב בעיני המקום למה שלחם משה – כי, זה שלא הוטב בעיני המקום הוא בקשתם לחפור את הארץ, וזה ש„נמלך בשכינה“ הוא בנוגע לשילוח המרגלים בפועל לראות טובת הארץ.

(61) שמות ג, יז. – וסיומא דקרא, אל ארץ זבת חלב ודבש“.

לשבתו שראה במו עיניו את חלקם בארץ הטובה, הרי, כל זמן שלא נתחלקה הארץ ל"ב השבטים לא הי' ידוע היכן הוא חלקן הפרטי של כל שבט ושבת⁶³ (שנקבעה ע"פ גורל, כמפורש בקרא⁶⁴ (שנאמר קרוב לסוף שנת הארבעים), אך בגורל יחלק את הארץ", והחלוקה ע"פ הגורל בפועל⁶⁵ היתה לאחרי כיבוש הארץ ע"י יהושע⁶⁶), הוצרכו כל י"ב הנשיאים לתור את הארץ גם כולה, שע"י ידעו בוודאות שראו גם

הארץ מאנשים שיראוה תחילה, „שיגידו להם כל עניני הארץ לשמחם במעלותי“ . . ויעלו בה בחפץ גדול“.

ולכן נאמר „שלח לך אנשים (ולא מרגלים) ויתורו (ולא ויחפרו) את ארץ כנען אשר אני נותן לבני ישראל איש אחד איש אחד למטה אבותיו תשלחו כל נשיא בהם“ (י"ב נשיאי ישראל) – דכיון ששליחותם לראות את הארץ היא כדי „לשמחם במעלותי“ . . ויעלו בה בחפץ גדול“, הי' צורך לשלוח הנשיאים דכל י"ב השבטים, שכל אחד מהם מכיר התכונות והצרכים ודואג במיוחד ומשתדל בטובתו של שבטו, שיראו במו עיניהם את כל ארץ ישראל שתתחלק ל"ב שבטי ישראל⁶⁷. וכאשר כל שבט מ"ב השבטים ישמע מהנשיא שלו שכל הארץ כולה (ובמילא גם החלק דשבת זה) טובה מאד, ישמח לב בני"ו ויעלו בה בחפץ גדול.

ומטעם זה הלכו כל י"ב המרגלים לתור את כל הארץ, לארכה ולרחבה (במשך ארבעים יום), ולא באופן שכל א' מהם ילך לחלק מסויים בארץ השייך לשבטו – דכיון שהשליחות ד"ב נשיאי ישראל היא כדי שכל נשיא יוכל להעיד ולהבטיח

63) ואף שבברכת יעקב נתפרש „ובולון* לחוף ימים ישכון גו' וירכתו (סוף גבולו) על צידון“ (ויחי מט, יג (ובפרש"י) – הרי (נוסף לכך שנתפרש רק ובולון ולא בשאר השבטים**), מלבד החלק לחוף ימים קיבלו נחלתם גם בהר ובשפלה כו', שהרי „אין לך כל שבט ושבת מישראל שאין לו בהר ובשפלה ובנגב ובעמק כו“ (ב"ק פא, ב). וראה לקמן סי"א.

64) פינחס כו, נה.
65) לתשעת המטות וחצי המטה שקיבלו נחלתם בעבר הירדן מערבה, משא"כ שני המטות וחצי המטה שקיבלו נחלתם בעבר הירדן מזרחה ע"י משה, אבל, קרוב לסוף שנת הארבעים, לאחרי שביקשו שלא לעבור את הירדן, ועד אז היו סבורים שכל בני"ו ינחלו בעבר הירדן מערבה (ראה בארוכה סה"ש תש"ג ח"ב ע' 543 ואילך).
66) יהושע יד, א ואילך.

ויש לומר, שרש"י מביא רק התחלת הפסוק אף שהעיקר הוא סיומו, כדי להדגיש גודל התרועמות על הבקשה דשילות המרגלים (שלכן „הייתם שאני נותן להם מקום לטעות בדברי המרגלים למען לא ירשוה“) – דכיון שהקב"ה העלה אותם „מעני (שעבוד) מצרים“, צריכים להודות על כל ארץ שתנתן להם, שאפילו אם אינה „ארץ טובה“, הי' באין-ערוך ל„עני מצרים“, ועאכו"כ כש„אני אמרתי להם שהיא טובה“, ולא עוד אלא „שחברון שבע שנים נבנתה לפני צוען מצרים“, שאפילו חברון, „טרשין שבארץ ישראל“, טובה שבעה חלקים מצוען שהיא המעולה שבארץ מצרים המעולה בכל הארצות (פרשתנו שם, כב ובפרש"י).

62) ולכן „לא הי' שבט לוי עמהם“ (פרש"י דברים א, כג), כיון שלא קיבל חלק ונחלה בארץ.

*) ועד"ז ביוסף, „ואני נתתי לך שכס אחד על אחיך“, „שכס ממש“ – הי"ז חלק אחד יתירה על אחיך“ (שם מז, כב ובפרש"י).

** וגם בשבט יהודה ישכר ואשר שנרמז בהם ע"ד חלקם בארץ – נתנבא על ארץ יהודה שתהא מושכת יין כמעייין, „ראה (ישכר) לחלקו ארץ מבורכת וטובה להוציא פירות“ ב„חלקו של אשר . . יהיו זיתים מרובים“ (פרש"י שם, יא ט"כ) – לא נתפרש היכן היא ארצם. ועד"ז בשבט גד, „כל גדודי ישובו על עקבם לנחלתם שלקחו בעבר הירדן“ (פרש"י שם, יט), (ובנות) מנשה ש„נתלו חלק בשני עברי הירדן“ (פרש"י שם, כב) – לא נתפרש המקום המדוייק. וגם בשבט נפתלי שמפרש רש"י „וז בקעת גינוסר“ (שם, כא) – הי"ז פירוש רש"י (שבמקום זה נתקיימה ברכת יעקב), ולא נתפרש בדברי יעקב.

ו, מרגלים (ששליחותם באופן ד'חרש" דוקא, הן בנוגע לבנ"י, שאין צורך שכל בנ"י ידעו שנשלחו מרגלים (ומוטב שלא יודעים ומפרסמים כדי שלא יתפרסם לחוץ), כי אם שרי הצבא וכיו"ב, שצריך להורות הדרך שילכו בה, ועאכו"כ בנוגע ליושבי הארץ, שהוצרכו לעשות פעולות להסתיר את עצמם.

ובשמעם את דברי רחב, ידעתי כי נתן ה' לכם את הארץ וכי נפלה אימתכם עלינו וכי נמוגו כל יושבי הארץ מפניכם . . וימס לבבנו ולא קמה עוד רוח באישי מפניכם"69 - לא היו צריכים לצאת לרחובה של עיר לשמוע מה בפי הבריות, ולכן (לאחרי שהתחבאו ג' ימים בהר עד שוב הרודפים) חזרו אל יהושע ואמרו, "כי נתן ה' בידנו את כל הארץ וגם נמוגו כל יושבי הארץ מפנינו"70, כיון שנתמלאה שליחותם.

1. עפ"ז מתורצת תמיהה כללית בפרשת המרגלים:

מבואר בכ"מ ע"ד מעלתם של המרגלים - כמפורש בקרא, "כולם אנשים" (לשון חשיבות, ואותה שעה כשרים היו) ראשי אלפי ישראל המה", שנבחרו מכל שאר בנ"י ("מן הברורים שבכם מן המסולתים שבכם"71) - ש"היו במדרגה גבוה מאד ולא רצו להשפיל את עצמם למצוות מעשיות שהוא בחי" המשכת אור א"ס ב"ה למטה . . ורצו להיות במדבר דוקא"72, שבו הי' כל עסקם בלימוד התורה (שניתנה במדבר"73, במעמד ומצב שלא היו צריכים לעסוק בעניני העולם

חלקם בארץ.

ולכן היתה שליחותם בפירסום (ופשיטא שלא באופן ד', מרגלים חרש") - לא מבעי בנוגע להידיעה דכל בנ"י, כיון שכוונת שליחותם היתה שיגידו לכל בנ"י טובת הארץ כדי לשמח לבם ויעלו בחפץ גדול, אלא גם בנוגע ליושבי הארץ, שנוסף לכך שלא עשו פעולות להטמין את עצמם כמרגלים (שמשדלים גם להתערב בין יושבי הארץ כדי לשמוע דיבוריהם ולהכיר במחשבתם אם פוחדים מהאויב וכיו"ב), כיון שלא נשלחו לרגל את הארץ, לא חששו לעורר תשומת-לב דיושבי הארץ ע"י הליכתם יחד (בגלל הצורך בדבר כדי למלא שליחותם בראיית הארץ בשלימות, שכולם יראו כל חלקי הארץ כולה), כי, כמו שכיבוש הארץ הוא ע"י הקב"ה, שלא בדרך הטבע, כך גם שילוח והליכת המרגלים הוא שלא בדרך הטבע, ללא חשש מסכנה טבעית (אלא שבפועל עשה הקב"ה נס שיהיו טרודים באבלם ולא יתנו לב אליהם).

משא"כ במרגלים דיהושע - כיון ששליחותם לא היתה לראות טובת הארץ (שכבר נודע הדבר ע"י המרגלים דמשה), אלא ע"ד ובדוגמת"6 כל הבאים להלחם בארץ נכרי' בדרך הטבע, לכן, "וישלח יהושע שנים אנשים מרגלים חרש": שנים בלבד, ולא י"ב, ואנשים סתם, ולא נשיאי ישראל, כיון שהצורך ב"ב נשיאים הוא כדי להודיע לכל בנ"י טובת הארץ על כל חלקי, אבל כדי לרגל את הארץ מספיק (ואדרבה: מוטב יותר) לשלוח שנים (ולא י"ב) ואנשים סתם (לא נשיאים)74,

69 שם ב, ט"א.

70 שם, כד.

71 פרש"י דברים א, כג.

72 לקו"ת ריש פרשתנו. ובכ"מ.

73 עירוובין נד, א. וראה סה"ש תנש"א ח"ב ע'

535 (לעיל ע' 147) ואילך.

67 אבל לא ממש, כנ"ל הערות 57-58.

68 "כדרך העמים השולחים מרגלים שישלחו איש אחד או שנים . . ושהיו אנשים ריקים ופוחזים" (אברבנאל שם), "דרכם לשלוח קלי עולם מפני שהם מסתכנים" (אלשיך שם).

ע"י כל בני"י.⁷³

ויש להוסיף ולהמתיק, שבכללות הענין דכיבוש וכניסה לארץ (ובפרט בהקדמת שילוח המרגלים) מודגש הענין דבירור התחנות⁸⁰, וענין זה מודגש ביותר בהעלי' בשמחה ובחפץ גדול כתוצאה משילוח המרגלים דמשה שראו טובת הארץ בעיני בשר - שהשמחה והחפץ היא לא רק מצד האמונה בה' (אני אמרתי להם שהיא טובה), אלא גם מצד התחנות.

ויש לומר, שענין זה מרומז בדיוק לשון רש"י "אותה שעה כשרים היו" - "כשרים" דייקא, ולא צדיקים וכיו"ב:

"כשר" ר"ת "כמוצא⁸¹ שלל רב"⁸²; "שלל" - דבר שהי' תחילה אצל האויב והמנגד ונלקח במלחמה, ובוה גופא "כמוצא שלל" - באופן של מציאה, היינו, שה"שלל" הוא שלא בערך לעבודתו ויגיעתו בהמלחמה, ועד ל"שלל רב", בריבוי גדול ועד לריבוי שאין למעלה הימנו (שאו נקרא "רב" באמיתיות ובשלימות).

וזהו הרמז בהדיוק "אותה שעה כשרים היו" - שתוכן שליחותם לתור את הארץ (כהתחלה ופתיחה להכיבוש והכניסה לארץ דכל בני"י שיעלו בשמחה ובחפץ גדול) הו"ע בירור התחנות באופן ד"כמוצא שלל רב" (ר"ת "כשר"), שזוהי כללות העבודה דכיבוש וכניסה לארץ על

(כולל העסק דאדם חורש אדם זורע), ועד כדי כך, שגם לאחרי החטא נאמר עליהם ש"אין להם חלק לעולם הבא"⁷⁴ מפני שמדרגתם גדולה יותר מעולם הבא, שלכן אין עולם הבא בגדר של "שכר" עבורם.⁷⁵

ואינו מובן: לאחרי גודל הפלאת מעלת המרגלים - איך יתכן שהתוצאה משילוח המרגלים בפועל ממש (לא מצד כוונתם ומחשבתם) היתה אן ורק באופן בלתי־רצוי?

ויש לומר - ע"פ האמור לעיל - שגם בפועל ממש היתה תועלת רצוי' משילוח המרגלים, כי, בשובם ובאמרם "באנו אל הארץ אשר שלחתנו וגם זבת חלב ודבש היא וזה פרי", ידעו כל בני"י בבירור ובוודאות (לא רק באופן של אמונה) טובת ומעלת הארץ, וידיעה זו הועילה ופעלה פעולתה - לאחרי משך זמן⁷⁶, בנוגע לכיבוש וכניסה לארץ בזמן יהושע, שעלו בשמחה ובחפץ גדול (גם) על סמך דברי המרגלים דמשה שראו טובת הארץ בעיני בשר.

ובעומק יותר - ע"פ פנימיות הענינים - שבשליחותם לתור את הארץ פעלו ענין גדול ביותר⁷⁷ (לא רק אחרי זמן, אלא גם) ב"אותה שעה" (כהדיוק בפירוש רש"י "אותה שעה כשרים היו") - התחלה ופתיחה⁷⁸ דכיבוש וכניסה לארץ

(ראה לקו"ש ח"כ ס"ע 74. ושנ"ג) - לכן הוצרך הדבר להיות ע"י "כל נשיא בהם . . ראשי אלפי ישראל", ובשליחותו של משה דוקא.

(79) ע"ד פעולת משה ע"י ראיית הארץ (ראה צפע"נ עה"ת ברכה לז, א).

(80) ולכן הי' כיבוש הארץ בפועל (לאחרי שילוח המרגלים בדרך הטבע) ע"י יהושע דוקא - "כפני לבנה" (ב"ב עה, סע"א).

(81) תהלים קיט, קסב.

(82) לקוטי לוי"צ אג"ק ע' קצח.

(74) סנהדרין קה, א.
(75) ראה מגלה עמוקות עה"ת פרשתנו יד, לה. הנסמן בלקו"ש ח"כ ע' 102 הערה 60.

(76) להעיר מאבות פ"ד מ"ג: "אין לך אדם שאין לו שעה" - שבודאי ש,אותה שעה" פועלת פעולתה, אף שיתכן (מאיוז סיבה שהיא) שהפעולה תהי' לאחרי משך זמן.

(77) ראה גם באר מים חיים שבערה 19.
(78) וכיון ש,כל ההתחלות קשות" (מכילתא ופרש"י יתרו יט, ה), ובפרט בפתיחת דרך חדשה

התחתונה⁸⁸ (כל העולם כולו שנברא בשביל ישראל⁸⁹), כיון שארץ ישראל כוללת ויש בה מכל הארצות (כמבואר במדרשי חז"ל⁹⁰).

ועפ"ז צריך להבין הטעם (בפנימיות הענינים) שכל א' מי"ב נשיאי ישראל הלך לתור את הארץ כולה, לא רק החלק דשבטו (ובפרט שהי' ידוע החלק (לכמה שבטים) מברכת יעקב⁹¹), אלא גם החלקים דשאר השבטים - דלכאורה, כיון שעבודתו של שבט זה היא בחלק מסויים השייך לו, מהו הצורך ומהי התועלת בכך שיתור גם את החלקים דשאר השבטים, שעבודת בירורם שייכת ונעשית ע"י שאר השבטים?

והביאור בזה - בפשטות - שהפעולה דכל נשיא לתור את הארץ כולה, גם חלקי הארץ דשאר השבטים, היא, מצד הציווי „ואהבת לרעך כמוך”⁹², כיון ש„כל ישראל ערבים (ומעורבים) זה בזה”⁹³, ועד ל„קומה”⁹⁴ אחת שלימה⁹⁵.

88) להעיר מהענין די"ב גבולי אלכסון - „כמו עד"מ האלכסון שכולל ומאחד ב' קצוות גשמיים מזרח ומערב מעלה ומטה כו"ל, התכללות והתאחדות שששה קצוות (ראה אוה"ת בראשית ו, סע"ב ואילך).

89) פרש"י עה"ת בתחלתו. ובכ"מ.

90) ראה ספרי ר"פ עקב (הובא ביל"ש פרשתנו רמז תשמג); „א"י שהיתה חביבה מכל נבראת קודם לכל, שנאמר עד לא עשה ארץ וחצות וראש עפרות תבל, ארץ אלו שאר ארצות. . וראש עפרות תבל זו ארץ ישראל. . למה נקרא תבל שמה שהיא מתובלת בכל, שכל הארצות יש בו מה שאין בו. . אכל א"י אינה חסרה כלום כו"ל.

91) ראה לעיל הערה 63.

92) קדושים יט, יח.

93) שבועות לט, סע"א. וש"נ.

94) ראה בארוכה לקו"ת ר"פ נצבים. ובכ"מ.

95) ולהעיר, שהדין שעשרה מישראל נקראים „עדה” (מציאות אחת) - למדים מפרשת המרגלים (מגילה כג, ב - הובא בפרש"י פרשתנו יד, כז). - נתבאר בארוכה בלקו"ש חל"ג ע' 85 ואילך.

מנת לעסוק בבירור הארץ הלזו התחתונה לעשות לו ית' דירה בתחתונים, שע"ז נעשה אמתת ושלמות הענין ד„כמוצא שלל רב”, „כד אתכפיא ס"א ואתהפך חשוכא לנהורא, שיאיר אור ה' א"ס ב"ה במקום החושך והס"א של כל עוה"ז כולו ביתר שאת ויתר עוז ויתרון אור מן החושך כו"ל⁸³.

ז. ובפרטיות יותר יש ב' אופנים- שלבים בשילוח המרגלים שמצטרפות זל"ז ומשלימות זא"ז - שילוח המרגלים דמשה, „שנים עשר אנשים איש אחד לשבט”, ושילוח המרגלים דיהושע, „שנים אנשים”:

ובהקדם ביאור הצורך דשילוח „שנים עשר אנשים איש אחד לשבט” (כדי שכל נשיא ונשיא יראה חלק הארץ דשבטו) בפנימיות הענינים - לפי שארץ ישראל נחלקת לי"ב חלקים, כנגד י"ב שבטי ישראל, אשר, כל שבט ושבט במסילתו יעלה, שלכל שבט יש אופן עבודה שלו [ולדוגמא: החלוקה הכללית דבנ"י לישראל וזבולון, יושבי אוהל ובעלי עסק, מארי תורה ומארי עובדין טבין⁸⁴, ועד"ז בנוגע להחלוקה הפרטית די"ב שבטי ישראל⁸⁵], ובהתאם לכך יש לו גם חלק א' מי"ב חלקי הארץ שבירורו שייך לאופן העבודה דשבט זה⁸⁶, ובצירוף העבודה די"ב שבטי ישראל („יחד שבטי ישראל”⁸⁷) בבירור י"ב חלקי הארץ נעשה הבירור דכל הארץ כולה, כל פרטי ההתחלקות שבה הכוללים כל פרטי ההתחלקות שבארץ הלזו

83) תניא פל"י.

84) ראה תניא אנה"ק ס"ה (קט, א). ובכ"מ.

85) ראה לקו"ש חכ"ג ע' 54. וש"נ.

86) להעיר מספרי עקב יא, יו"ד: „”ב ארצות

ניתנו כנגד י"ב שבטי ישראל, ולא שוו טעם פירות ארצו של זה כטעם פירות ארצו של זה”.

87) ברכה לג, ה.

„יש ששים ריבוא אותיות לתורה“, שלכל א' מישראל יש אות פרטית בתורה (שממנה נמשכת חיותו כו')¹⁰², שע"פ דין צריכה להיות כל אות מוקפת גויל¹⁰³, כל אות בפני עצמה, וביחד עם זה, כל ס"ר האותיות דס"ר בני"י הם מציאות אחת, „תורה אחת“, כספר תורה שכשרותו תלוי בכשרות כל האותיות שבו (לא חסר ולא יתיר)¹⁰⁴ - יש לומר, שבהתאם לכך ישנם ב' אופנים בכירור העולם (שנברא בשביל ישראל ובשביל התורה¹⁰⁵), בירור מצד דרגת ההתחלקות שבתורה ובישראל, ובירור (נעלה יותר) מצד דרגת האחדות שבתורה ובישראל.

ט. וביאור הענין:

ב' הדרגות שבתורה, דרגת האחדות ודרגת ההתחלקות, הם (בכללות) תורה ומצוות: תורה היא תורה אחת, כי, התורה היא חכמתו של הקב"ה, וכיון שה' אחד והוא ית' וחכמתו אחד¹⁰⁶, לכן גם התורה היא „תורה אחת“; ומצוות הם באופן של התחלקות, תרי"ג מצוות, רמ"ח מ"ע ושס"ה מל"ת, כי המצוות הם ציויים להאדם איך להתנהג בעולם, וכיון שמציאות האדם והעולם היא באופן של התחלקות לתרי"ג, רמ"ח אברים ושס"ה גידים ד„עולם קטן זה האדם“¹⁰⁶, ש„כל מה שברא הקב"ה בעולמו ברא באדם“¹⁰⁷, לכן גם המצוות נחלקים לתרי"ג.

ובעומק יותר - שע"י ההתאחדות דכל שבטי ישראל שמודגשת בכך שכל נשיא הלך לתור את הארץ כולה נעשית הפעולה דבירור הארץ באופן נעלה יותר, להיותה מצד וע"י דרגא נעלית בישראל שלמעלה מהתחלקות ל"ב שבטים, הבחי' שלמעלה מהתחלקות, כפי שנמשכת ותודרת בדרגת ההתחלקות, כדלקמן.

ח. ובהקדם ביאור הקשר והשייכות דשילות המרגלים לחודש סיון - ששילות המרגלים ה' בכ"ט סיון⁹⁶, ומודגש גם בהקריאה דפרשת המרגלים קרוב לסיומו של חודש סיון - החודש דמתן-תורה:

ידוע שבירור העולם נעשה בכח וע"י העבודה דישראל בתורה, ובלשון הקבלה והחסידות⁹⁷ „בחכמה (דוקא) אתברירו“, חכמת התורה⁹⁸. ויש לומר, שמתעם זה ה' שילוח המרגלים (ההתחלה והפתיחה דבירור העולם בהכיבוש והכניסה לארץ) בסיומו של חודש סיון - כשיוצאים מזמן מ"ת לעבודה דבירור העולם⁹⁹ בכח וע"י התורה.

וכיון שבישראל ותורה ישנם ב' דרגות (בכללות), דרגת האחדות, ודרגת ההתחלקות¹⁰⁰, כידוע¹⁰¹ ש„ישראל ר"ת

(96) תענית כט, א.

(97) ראה ע"פ ש"ח פ"ה. של"ח דרוש א. תניא אגה"ק סכ"ח בשם זוה"ק. ובכ"מ.

(98) ויש לומר, שענין זה מרומז גם ב„שלח לך, לדעתך“ - שעיקר ושלמות הבירור הוא ע"י חכמה בשלימותה, שכוללת גם (בינה ובעיקר) דעת.

(99) ומודגש גם בהקריאה בתורה בשבת מברכים חודש תמוז, חודש הרביעי - כי, החילוק שבין חודש השלישי לחודש הרביעי הוא ע"ד החילוק שבין בחי' המשפיע לבחי' המקבל (גימ"ל דלת - „גמול דלים“ (שבת קד, א), ולכן, בשבת האחרון חודש השלישי מברכים חודש הרביעי, שזוהי הנתנת-כח להיציאה והירידה למטה לעסוק בבירור העולם.

(100) החל מהתחלקות לשלש - „אוריאל תליתאי כו' לעם תליתאי“ (שבת פח, א).

(101) מגלה עמוקות אופן קפו.

(102) ראה סה"מ תש"ו ע' 46. תש"ט ע' 41 (הב'). ועוד.

(103) מנחות כט, א. רמב"ם הל' תפילין פ"א הי"ט. טושו"ע יו"ד סרע"ד ס"ד. או"ח סל"ב ס"ד. שו"ע אדה"ו או"ח שם ס"ה.

(104) ראה זח"ג עא, א. תקו"ז תכ"ה. שו"ת נוב"י מהד"ת או"ח סק"ט. אבני נזר יו"ד ח"ב סב"ע.

(105) ראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ב ה"י.

(106) ראה תנחומא פקודי ג. ועוד.

(107) אבות דר"ב ספ"א.

דרגת האחדות) מרומזים בב' האופנים
 דשילוח המרגלים, ע"י משה וע"י יהושע:
 בשילוח המרגלים דמשה - „שנים
 עשר אנשים איש אחד לשבט" שהלכו
 לתור את כל י"ב חלקי הארץ שנתחלקה
 ליי"ב השבטים - מודגשת הפעולה
 דבירור הארץ באופן של התחלקות;

וענין זה נעשה ע"י ומצד כחינת
 ההתחלקות שבישראל ובתורה -
 „לדעתך" - בחי' הדעת, שכולל גם
 חכמה ובינה, וכל המדות שנולדים מן
 המוחין¹¹¹, כחות פנימיים שהם באופן של
 התחלקות, ו„לדעתך" דייקא, דעת האדם,
 שרומז על הירידה וההתלבשות דתורה
 (דעת) בדעת האדם, שאז שייך ונעשה בה
 ענין של התחלקות.

ובשילוח המרגלים דיהושע - „שנים
 אנשים" (ולא י"ב), ולא הלכו לתור את
 הארץ כולה, כי אם ליריחו, מנעולה של
 ארץ ישראל¹¹² (שכוללת כל הארץ כולה)
 - מודגשת הפעולה דבירור כללות הארץ
 באופן שלמעלה מהתחלקות;

וענין זה נעשה ע"י ומצד כחינת
 האחדות שבישראל ובתורה - „לא . .
 מדעתו רק שהש"ת ציוהו" - לא מצד
 בחי' הדעת (כחות פנימיים), ודעת האדם
 שהוא באופן של מציאות, אלא מצד ציווי
 הקב"ה, באופן של קבלת עול וביטול
 דהנשמה שלמעלה מהתחלקות, בכל
 ישראל בשוה.

ויש לומר, שענין זה מרומז גם ב„שנים
 אנשים מרגלים חרש":

„שנים" ולא שנים עשר - כי, בעבודה
 דקב"ע וביטול לא נוגע פרטי ההתחלקות
 דעשר כחות (עשר הנוספים על השנים),

ובפרטיות יותר בתורה עצמה -
 החילוק שבין נגלה דתורה לפנימיות
 התורה: נגלה דתורה, „ששים מסכתות"
 שמבארים פרטי ההלכות דאיסור והיתר
 טומאה וטהרה כשר ופסול שעל ידם
 נעשה בירור העולם, הם באופן של
 התחלקות; ופנימיות התורה, שמבארת
 עניני אלקות, „דע את אלקי אביך"¹⁰⁸,
 היא באופן של אחדות („לית תמן כו'
 מחלקות"¹⁰⁹, גם מלשון התחלקות).

ודוגמתו בישראל - שענין האחדות
 הוא מצד הנשמה, ש„כולן מתאימות ואב
 א' לכולנה . . מצד שרש נפשם בה'
 אחד"¹¹⁰, וענין ההתחלקות הוא מצד
 הירידה בגוף („שהגופים מחולקים"¹¹⁰)
 כדי לברר העולם.

ובפרטיות יותר בעבודת הנשמה עצמה
 - שענין ההתחלקות הוא מצד הכחות
 הפרטיים דשכל ומדות, וענין האחדות
 הוא עצם הנשמה שלמעלה מהתחלקות
 דכחות פרטיים, שהתגלותה ע"י הביטול
 והעדר המציאות.

והחידוש שבדבר - שאף שעיקר
 העבודה דבירור העולם היא מצד דרגת
 ההתחלקות שבתורה ובישראל, ואילו
 דרגת האחדות שבתורה ובישראל היא
 למעלה מהעולם, מ"מ, צריכה להיות
 העבודה בעולם גם מצד דרגת האחדות
 שבתורה ובישראל, שע"ז נעשה בירור
 העולם בתכלית השלימות, שנמשך
 ומתגלה בעולם דרגת האלקות שלמעלה
 מהעולם, ועד לאחדות הפשוטה.

י. ויש לומר, שב' האופנים דבירור
 העולם (מצד דרגת ההתחלקות ומצד

(108) דה"א כה, ט. וראה תניא קו"א קנו, ב.

ובכ"מ.

(109) זח"ג קכד, ב - ברע"מ. הובא ונת'

בתניא אגה"ק סכ"ו.

(110) תניא רפל"ב.

(111) ראה תניא ספ"ג.

(112) תנחומא בהעלותך י"ד. במדב"ר פט"ו,

טו. ועוד.

„למה לא זכה לוי בנחלת ארץ ישראל ובביותה עם אחיו – מפני שהובדל לעבוד את ה' לשרתו ולהורות דרכיו הישרים ומשפטי הצדיקים לרבים, שנאמר¹²² יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל, לפיכך הובדלו מדרכי העולם, לא עורכין מלחמה כשאר ישראל ולא נוחלין . . . אלא הם חיל השם, שנאמר¹²³ ברך ה' חילו, והוא ברוך הוא זוכה להם, שנאמר¹²⁴ אני חלקך ונחלתך”¹¹⁹.

אבל לעתיד לבוא – כיון ש„באותן הימים תרבה הדעה והחכמה והאמת, שנאמר¹²⁵ כי מלאה הארץ דעה את ה'”¹²⁶, ועד ש„לא יהי' עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד . . . שנאמר כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים”¹²⁷ – לא יהי' צורך בהבדלה דשבת לוי מדרכי העולם שיהי' אז בתכלית השלימות, ולכן יקבל גם שבת לוי חלק ונחלה בארץ.

ויש לומר, שה„חלוקה” לייג שבטים דלעתיד לבוא קשורה עם דרגת האחדות שלמעלה מהתחלוקת – ייג בגימטריא אחד:

חלוקת הארץ לעתיד לבוא תהי' באופן ש„הקב"ה מחלק להן בעצמו, שנאמר¹²⁸ ואלה מחלוקתם נאום ה'”¹²⁰, שזוה מובן, שגם החלוקה היא מצד ובאופן של אחדות, שלכן, „לא כחלוקה של עולם הוזה חלוקה של עולם הבא, העולם הזה אדם יש לו שדה לבן אין לו שדה פרדס, שדה פרדס אין לו שדה לבן, לעולם הבא אין לך כל אחד ואחד שאין לו בהר

כי אם ב' הקוין דחויב ושלילה, עשה ולא תעשה”¹¹³.

„אנשים” סתם, ולא נשיאי ישראל – כי, ענין הקב"ע והביטול¹¹⁴ הוא בכל ישראל (בשוה)¹¹⁵.

ו„מרגלים חרש” – שהעבודה שמצד הקב"ע וביטול היא (לא מתוך פירסום ורעש, אלא) בחשאי, „הצנע לכת עם אלקיך”¹¹⁶.

יא. ויומתק יותר ע"פ המבואר במדרשי חז"ל¹¹⁷ ש„שנים אנשים” ששלח יהושע הם כלב ופינחס:

כלב – הוא היחידי (נוסף על יהושע) שנשאר מהמרגלים דמשה, כיון ש„היתה רוח אחרת עמו וימלא אחרי גו”¹¹⁸. אבל פינחס, בנו של אלעזר בן אהרן הכהן, משבט לוי – למה שלחו יהושע לראות את הארץ לצורך כיבושה, הרי שבט לוי „לא עורכין מלחמה כשאר ישראל”¹¹⁹?

ויש לומר הביאור בזה – ע"פ דברי הגמרא¹²⁰ „עתידיה ארץ ישראל שתתחלק לשלשה עשר שבטים”, שגם שבט לוי יקבל חלק בארץ, כמ"ש¹²¹ „שער לוי אחד”:

113 וכמודגש במ"ת (שאז הי' הביטול בתכלית השלימות עד שפרחה נשמתן) – „אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענום, אחת דיבר אלקים שתיים זו שמעתי” (פרש"י פרשתנו טו, כב). 114 ובפרט ע"פ המבואר במדרשי חז"ל ש„שנים אנשים” היו כלב ופינחס, ואעפ"כ, נזכרו בכתוב כ„שנים אנשים” סתם (כמו מרגלים ע"ד הרגיל – וראה לעיל הערה 68), שבוה מודגש עוד יותר ענין הביטול.

115 ואדרבה – בהפשיטות דאנשים פשוטים מתגלה פשיטות העצמות (ראה כש"ט הוספות סקנ"ד ואילך. וש"ג).

116 מיכה ו, ה.

117 כנ"ל הערה 27.

118 פרשתנו יד, כד.

119 רמב"ם הל' שמיטה ויובל פייג הי"ב.

120 ב"ב קכב, א.

121 יחזקאל מח, לא. ב"ב שם.

122 ברכה לג, יו"ד.

123 שם, יא.

124 קרח יח, כ.

125 ישעיי יא, ט.

126 רמב"ם הל' תשובה ספ"ט.

127 שם בסיום וחותם ספרו.

128 יחזקאל מח, כט.

בהלכות תשובה) לההוספה (בהלכות מלכים) ד, כמים לים מכסים¹³¹;

„מלאה הארץ דעה את ה'” - שהמציאות ד, הארץ” מלאה ותדורה כולה ב, דעה את ה'” - מצד וע”י דרגת האלקות שבערך להארץ, שזוהי דרגת התורה (דעה את ה'”) שיורדת ונמשכת לפי ערך גודלי העולם (דרגת ההתחלקות שבתורה).

ולמעלה מזה, כמים לים מכסים” - שהמציאות דהארץ מכוסה לגמרי במי הדעת - מצד וע”י דרגת האלקות שלמעלה מהארץ, תורה (דעה את ה'”) בטרתה, חכמתו של הקב”ה (תורה אחת), אשר, ע”י המשכתה והתגלותה בעולם ניכר ונראה בגלוי שהמציאות דכל העולם אינה אלא ההתגלות דחכמתו של הקב”ה, „כולם בחכמה עשית”¹³², וכמארז”ל „כל מה שברא הקב”ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו”¹³³, ו„אין כבוד אלא תורה”¹³⁴, ובלשון הרמב”ם בהתחלת ספרו (מתכיפין התחלה להשלמה”¹³⁵ באופן מתודש ונעלה יותר) „יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שיש שם מצוי ראשון כו' וכל הנמצאים כו' לא נמצאו אלא מאמתת המצאו”, „הוא שהתורה אומרת אין¹³⁶ עוד מלבדו”¹³⁷.

ויש לומר, שההכנה לשלימות הארץ לעתיד לבוא, כשתתחלק הארץ לייג שבטים, גם „שער לוי אחד”, ע”י ומצד דרגת האחדות שבישראל ובתורה, התחילה בשילוח המרגלים ע”י יהושע,

ובשפלה ובעמק¹²⁹, שנאמר שער ראובן אחד שער יהודה אחד שער לוי אחד, הקב”ה מחלק להן בעצמו כו”¹²⁰.

וההסברה בזה (בפנימיות הענינים) - שבזמן הזה נעשה בירור העולם ע”י המשכת וגילוי דרגת האלקות השייכת לעולם שלכן מתלבשת בהתחלקות שבעולם, ולעתיד לבוא (לאחרי שיושלם בירור העולם) תהי' גם המשכת וגילוי דרגת האלקות שלמעלה מההתחלקות דעולם, אחדות הפשוטה, ע”י האחדות דישראל שיהיו כולם בדרגת שבט לוי - „לא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש כו' אשר נדבה רוחו אותו . . . ה”ז נתקדש קדש קדשים ויהי' ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים . . . כמו שזכה לכהנים ללוים”¹³⁰.

ובפרטיות יותר (לעתיד לבוא גופא) - ה”ז החילוק שבין המעמד ומצב ד, מלאה הארץ דעה את ה'” (כמ”ש הרמב”ם

129) ומ”ש בב”ק (שבעה ע”ב 63) שגם בחלוקה דעוה”ו „אין לך כל שבט ושבט מישראל שאין לו בהר ובשפלה ובנגב ובעמק” - ה”ז רק בנוגע לכללות השבט, משא”כ לעוה”ב ה”ז בנוגע לכל אחד מישראל, ומשמע לו שער ראובן אחד היינו לכל אחד, „אי נמי”, בעולם הזה אין להם כשוה מזה כמו מזה, אלא מזה מעט ומזה הרבה, אבל לעולם הבא יש לו מן הכל שיעור שוה” (תוד”ה העולם הזה ב”ב שם).

130) רמב”ם סוף הל' שמיטה ויובל. - ומסיים: „הרי דוד ע”ה אומר ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומך גורלי”, בחי' הגורל שבנשמה, עצם הנשמה, שהיא בכל ישראל בשוה*.

* כי, התירוץ הא' הוא רק להגירסא „אין לך כל שבט ושבט מישראל כו”, משא”כ להגירסא (בב”ק) „אין לך מישראל” (שזוהי הגירסא הרווחת שמביא תוס' בב”ב, ואח”כ מוסיף ומיהו אית דגרט אין לך שבט ושבט מישראל”).

* ולהעיר, שגם חלוקת הארץ היא „בגורל” - שההתחלקות (חלוקה) קשורה עם העצם שלמעלה מהתחלקות (דאה טה”מ ממוקט ח”א ע' קלט ואילך. וש”ג).

131) ראה גם „הדרן על הרמב”ם (משיחות ש”פ לך לך שגו. - סה”ש תנש”א ח”א ע' 98 ואילך). וש”ג.

132) תהלים קד, כד.

133) אבות ספ”ו.

134) שם מ”ג.

135) נוסח „מרשות” לחתן בראשית.

136) ואתהחן ד, לה.

137) הלכה ד.

של הקב"ה, ולכן יש בהם נקודת האחדות. דה' אחד, שהוא ית' ורצונו וחכמתו אחד. וענין זה ניכר בגלוי במצות ציצית - „וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות הוי"ו" - שע"י ראיית הציצית „שמנין גימטריא של ציצית שש מאות, ושמונה חוטים וחמשה קשרים הרי תרי"ג", רואים את נקודת האחדות שבכל פרטי המצוות - „מצוות הוי"ו", מצוות התורה, רצונו וחכמתו של הקב"ה¹⁴⁰.

ומציצית נמשך גם בשאר המצוות - שקיומם יהי' (לא רק מצד דרגת ההתחלקות שבהם בערך וביחס להתחלקות האדם ודהעולם, אלא גם מצד נקודת האחדות שבהם - „למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי", שעשיית כל המצוות תהי' באופן ד„מצוותי" („מצוות הוי"ו").

וזהו גם תוכן הענין דשילוח י"ב המרגלים לתור את הארץ (שסיומו וחותמו בפרשת ציצית)¹⁴¹ - שגם העבודה הפרטית דכל שבט בביורר חלקו הפרטי בארץ, תדורה בנקודת האחדות (שבישראל ובהתורה) שלמעלה מהתחלקות, כמודגש בכך שהנשיא דכל שבט הולך לתור את

שהוסיף על השליחות דמשה עי"ז ששלח (נוסף על כלב, מהמרגלים ששלח משה) גם את פינחס¹³⁸, משבט לוי, שבט הי"ג, בגימטריא אחד¹³⁹.

יב. ע"פ המבואר לעיל שבכללות הענין דשילוח המרגלים (הן במרגלים דמשה, והן ובהדגשה יתירה) במרגלים דיהושע) מודגשת הפעולה דביורר הארץ גם ובעיקר מצד ועי' דרגת האחדות שבישראל ובתורה - יש לבאר גם הקשר והשייכות דפרשת המרגלים לפרשת ציצית:

ובהקדם ביאור מעלתה של מצות ציצית, שעם היותה מצוה פרטית, ה"ה „שקולה כנגד (וכוללת) כל המצוות", שנאמר „וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה'" - ולכאורה אינו מובן: כיון שהמצוות הם באופן של התחלקות, להיותם ציויים להאדם איך להתנהג בעולם בהתאם להתחלקות דהאדם ודהעולם - איך שייך שבמצוה פרטית יהיו כלולים כל מצוות התורה?

והביאור בזה - שגם המצוות (ציויים להאדם איך להתנהג בעולם) ענינם האמיתי - מצוות התורה, חכמתו ורצונו

(138) ולהעיר, ש„פינחס הוא אליהו" וח"ב קצ, סע"א. ועוד, מבשר הגאולה. (139) ויומתק ע"פ דברי הגמרא (ב"ב שם) „אידך (חלק ה"ג) למאן (דהא י"ב שבטים לתור הוא דשקלי ביחזקאל (שאף שנוסף לוי בא יוסף במקום אפרים ומנשה) - רשב"ם שם) . . לנשיא (למלך המשיח*) - רשב"ם שם) . . דכתיב והנותר לנשיא מזה ומזה גוי" - ש„הנשיא הוא הכל", שכולל ומאחד כל בניי.

(* וראה ומביים הל' מלכים פ"ד ה"ח: „המלך המשיח נטל מכל הארצות שכובשין ישראל חלק אחד משלשה עשר, ודבר זה חזק לו ולבניו עד עולם" (זה מבואר בנבואת יחזקאל והנותר לנשיא . . למדנו שהי' נטל חלק כאחד השבטים, והנשיא הוא מלך המשיח" (רדב"ז שם)).

(140) והחידוש במצות ציצית גם לגבי ע"ז ושבת (כנ"ל הערה 13) - שע"ז היא הכלל דכל המצוות לפני התחלקות לתרי"ג, „אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענום, אחת דיבר אלקים שנים זו שמעתי", ושבת הו"ע כללי שלמעלה מהתחלקות, כיון ששבת הוא למעלה מהעולם, משא"כ מצות ציצית, להיותה מצוה פרטית, מודגש בה יותר החידוש דהתגלות נקודת האחדות שלמעלה מהתחלקות.

(141) משא"כ שילוח ב' המרגלים דיהושע - בהפטורה שלאחרי הקריאה דפרשת ציצית - אחדות שלמעלה מהתחלקות לפרטים*.

(* ומצד זה שייך יותר להכלל דעי"ז ושבת (ראה הערה הקודמת).

פרוטות עבור כאו"א (מישראל), והלואי שירבו כמותם בישראל, ובתורה – שלומד תורה גם עם הזולת, ועד לאופן ד, העמידו תלמידים הרבה¹⁴⁶, ועד ש, מצות עשה של תורה על כל חכם וחכם מישראל (כל יחיד) ללמד את כל התלמידים¹⁴⁷.

ויש להוסיף, שנקודת האחדות דישראל ודתורה היא בהדגשה מיוחדת בלימוד הרמב"ם (כהמנהג שנתפשט בשנים האחרונות ללימוד שיעור יומי ברמב"ם, ג' פרקים ליום) – שכל בני מתאחדים בלימוד כל התורה („מקבץ לתורה שבעל פה כולה“¹⁴⁸), כמשנת בארוכה במק"א¹⁴⁹.

ועוד ועיקר – האחדות דישראל ודתורה שע"י הפצת המעיינות דפנימיות התורה („סתים" שבתורה, שעל ידה נעשית האחדות ד, „סתים" דישראל עם „סתים" דקוב"ה¹⁵⁰) חוצה, עד לחוצה שאין חוצה הימנו, כפי שנתחדש במיוחד בדורנו זה גם ובמיוחד בחצי כדור התחתון (שבו לא הי' הגילוי דמ"ת¹⁵¹), שבו נקבע מושבו של נשיא הדור, כ"ק מו"ח אדמו"ר, משה שבדורנו, ומשם מופצים המעיינות בכל קצוי תבל ממש, ובמשך יובל שנים¹⁵² („עולם“¹⁵³), אשר, ע"י

הארץ כולה, גם החלקים דשאר השבטים. יג. עפ"ז מובן גם הלימוד וההוראה משילוח המרגלים בעבודת כאו"א מישראל – הדגשת נקודת האחדות שבישראל ובתורה:

גם עבודתו הפרטית של כאו"א מישראל כפי שמחולקים זמ"ז, כולל ובמיוחד בהענין ד, „לדעתך" (עיקר מציאות האדם), ש, אין דיעותיהם שוות¹⁴², צריכה להיות חדורה בנקודת האחדות שלמעלה מהתחלקות, כפי שמתבטאת (לכל לראש) באהבת ישראל ואחדות ישראל, שמתבונן בדעתו („לדעתך") בצרכיו של הזולת לעזור ולסייע בכל המצטרך לו, הן ברוחניות והן בגשמיות, וכפי שאומרים בדיבור (ועקימת שפתיו הוי מעשה¹⁴³) בהתחלת כל יום לפני התפלה¹⁴⁴: „הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך“¹⁴⁵.

ובפרטיות יותר – בנוגע לב' החלוקות (הכלליות) שבישראל, ישכר וזבולון:

נוסף לאהאדות שנעשית ע"י שגם יושבי אוהל מקיימים מצות הצדקה, וגם בעלי עסק קובעים עתים לתורה, יכולה וצריכה להיות האחדות גם בכל א' מהחלוקות דתורה וצדקה, ולדוגמא: בצדקה – שנותן צדקה גם לזכותו של הזולת, ודכו"כ מישראל, וישנם כאלה שהקב"ה בירכם בעשירות מופלגה שנותנים צדקה ליכותם של כל בני ובנות ישראל שבדור (פרוטה אחת או חמש

146 אבות פ"א מ"א.

147 רמב"ם הל' ת"ת פ"א ה"ב ולאדה"ו שם ה"ח.

148 לשון הקדמת הרמב"ם לספר הי"ד.

149 לקו"ש חכ"ז ע' 229 ואילך. ועוד.

150 ראה זח"ג עג, א. לקו"ת ויקרא ה, ג. נצבים מו, א. ובכ"מ.

151 ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' שלא. וש"נ.

152 כולל ובמיוחד בענין שהזמן גרמא, יובל שנים לכ"ח („כח") סיון (שמתברך מיום הש"ק זה)

– ראה בארוכה שיחת כ"ח סיון (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 635 (לקמו ע' 243) ואילך).

153 קידושין טו, א. מכילתא ופרשי משפטים

כא, ו. – ולהעיר גם מלקו"ת פרשתנו מב, ד ואילך.

142 ראה ברכות נח, א. סנהדרין לח, א. ועוד.

143 סנהדרין סה, א.

144 ראה לקו"ש חכ"ה ע' 374. וש"נ.

145 וע"י ניתוסף גם בעניניו הפרטיים ע"י

תפלתו (בקשת צרכיו) – ש, תעלה תפלתו כלולה

מכל תפלות ישראל ותוכל לעלות למעלה ולעשות

פרי" (שער הכוונות בתחלתו. ועוד).

וכל בני"י באים לארץ ישראל בשלימותה, שלימות בשלימות: ארץ עשר אומות (כולל גם ארץ קיני קניזי וקדמוני)¹⁵⁷ שתתחלק לי"ג שבטים, ובארץ ישראל עצמה – באים לירושלים עיר הקודש שלא נתחלקה לשבטים¹⁵⁸, ולבית המקדש השלישי,

ושם מקריבים (לכל לראש) קרבן תודה על היציאה דכל בני"י ממאסר הגלות¹⁵⁹, ומנסכים היין בכל כלי שיר¹⁶⁰, ובפרט ה"שיר חדש" (לשון זכר) דגאולה שאין אחרי"י גלות¹⁶¹,

ולומדים "תורה חדשה (אשר) מאתי תצא"¹⁶² באופן ש"לא ילמדו עוד איש את רעהו גוי" כי כולם ידעו אותי¹⁶³, ועוד והוא העיקר – שכל זה נעשה בפועל ממש, ותיכף ומיד ממש.

סיון (ערב יום הש"ק זה) בטל הערעור דאווה"ע שהיו רוצים ליטול חלק מיהודה וירושלים ע"י ה"תשובה נצחת" של גביהה בן פסיסא.

(157) לך לך טו, ית-כא ובפרש"י.

(158) מגילה כו, א. וש"נ.

(159) במכ"ש וק"ו מהיציאה ממאסר דאיש פרטי* – "ארבעה צריכין להודות יורדי הים . . ומי שהי' חבוש בבית האסורים . . יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם" (ברכות נד, ב), ועאכו"כ היציאה דכל בני"י מהמאסר דכל ד' הגלויות לגאולה שאין אחרי"י גלות.

(160) ראה רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ו ה"ה.

(161) מכילתא בשלח טו, א. ועוד.

(162) ישע"י נא, ד. ויקר' פי"ג, ג.

(163) ירמ"י לא, לג.

ההוספה בהפצת המעיינות חוצה (שכבר היתה באופן ד"די והותר"), "עד את אלקי אביך", "לדעתך"¹⁵⁴, וזכים¹⁵⁵ תיכף ומיד ל"אותו הזמן . . (שלא יהי' עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד, ולפיכך יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים וישיגו דעת בוראם כפי כח האדם, שנאמר כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

יד. וכן תהי' לנו – שתיכף ומיד ממש, ביום זה, יום הש"ק פרשת שלח, מתקיימת בפועל ממש הבשורה שבפרשת השבוע: "בישר להם שיכנסו לארץ", וכסיום וחותם ההפטורה: "נתן ה' בידינו את כל הארץ וגם נמוגו כל יושבי הארץ מפנינו",

– כולל ובמיוחד (עי"ז) שגם ברגעי הגלות האחרונים עומדים בתוקף על שלימות הארץ בנוגע לחלקי הארץ שכבר ניתנו ע"י הקב"ה לבעלותם של בני"י שלא להחזיר ח"ו אף שעל משטחי ארץ ישראל לאומות העולם¹⁵⁶ –

(154) כולל גם ההוספה ב"לדעתך" דחשה (ועי"ז גם במשה שבכאו"א מישראל) – כמארז"ל "צדיקים אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב" (ברכות בסופה. וש"נ), "האבות ומשרע"ה שהם בג"ע יותר מג' אלפים שנה ומתעלים בכ"י ג"פ כו"י" (סה"מ תרנ"ד ע' רכ. ועוד).

(155) כהבטחת מלך המשיח להבעש"ט – במענה לשאלתו אימת אתי מר – כשיפוצו מעינותיך (דהבעש"ט) חוצה (אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתהלתו).

(156) להעיר ממגילת תענית (פ"ג) * שבכ"ה

(* ומ"ש בסנהדרין (צא, א) «בכ"ד ניסן» – טעות הדפוס הוא, וצ"ל כ"ה במקום כ"ד, וסיון במקום ניסן (ו.דאי ט"ס הוא הואיל דמוכזז זה מהכא (ממגילת תענית), דספי מסתבר דזמר דנתחלף התם מלת סיון להדפיס במקומו ניסן, מלזמר דכל המעשה דהכא שלא

במקומו עומד, דשייך לעיל פ"א" (הפיק דחודש ניסן)) – ראה בארוכה תוס' דזשים למגילת תענית שם.

(* להעיר מהשייכות לכ"ז סיון – ראה לעיל הערה 152.

שיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א יום ב', כ"ח סיון ה'תנש"א (לאנ"ש שיחיו שברכו אותו)

- יובל שנים להצלת כ"ק אדמו"ר שליט"א
והרבנית הצדקנית נ"ע – יבחל"ח – מעמק הבכא האירופאי
וביאטס צלחה לארצות הברית, ביום ב', כ"ח סיון ה'תנש"א –
– אחרי תפלת מנחה, ו(המשכה) אחרי תפלת ערבית –
– תרגום מאידית –

וכמרומז גם במספר היום – כ"ח: כח
אמיתי (ע"פ תורה) קשור עם המספר
שלשה, „בתלת זימני הוה חזקה”⁵,
וכמ"ש „והחוט המשולש לא במהרה
ינתק” – שלשה מורה על כח קיים ונצחי,
הכח דדבר של קיימא. תכלית השלימות
דכח (חזקה דשלשה) גופא ה"ה – שלש
פעמים שלש פעמים שלש = כ"ז (אותיות
ז"ך), שישנו בשלימות ביום הכ"ח, שבא
תיכף לאחר השלימות דכ"ז (ג' פעמים ג').
פעמים ג'.

ב. ויש לומר שזהו אחד הטעמים לכך
שמתן-תורה הי' בחודש השלישי והוא
קשור עם המספר שלשה – כמאחז"ל
„ברייך רחמנא דיהב אוריאן תליתאי לעם
תליתאי על ידי תליתאי ביום תליתאי
בירחא תליתאי” [ורב נסים גאון] מונה
עוד ענינים של שלשה בקשר עם מתן-
תורה] – כי ע"י מתן-תורה נכנס כח,
קיום וחוזק בכנ"י ובבריאה כולה, וכידוע
שאז נתבטלה הגזירה שהפרידה בין
„עליונים” ו„תחתונים”, וניתן הכח
להמשיך ולגלות אלקות (עליונים)
בעולם, עולם הזה התחתון, תחתון שאין
תחתון למטה ממנו⁶, עד שזה יחדור

א. ענינו המיוחד של יום זכאי –
שכל היום כולו נק' כך („יום זכאי”)
בגלל דבר טוב שאירע ביום זה (אפילו
כשהדבר זכאי אירע רק בזמן מסויים של
אותו יום, בתחלה, באמצע או בסוף היום)
– ה"ה נרמז בשמו ומספרו של היום
בחודש.

ובנדו"ד – כ"ח סיון: כ"ח – אותיות
כח' – בחודש מורה על הכח של כל
החודש. וכ"ח סיון מדגיש ומורה על כחו
של כל החודש השלישי, שנתייחד בכך
שהוא החודש דמתן-תורה (הקשור במיוחד
עם „ירחא תליתאי”, כדלקמן), ז.א.
שהיום זכאי דכ"ח בסיון מורה על הכח
של מתן-תורה.

-
- 1) ובהמשך לזה – בירך א' מאנ"ש שי' את
כ"ק אדמו"ר שליט"א בברכת כהנים (מ,וידבר
גו" עד „ושמו גו' ואני אברכם”). המו"ל.
 - 2) בלשון חז"ל (תענית כט, א) „מגלגלין זכות
ליום זכאי”.
 - 3) שהרי בהשגחה פרטית אירע הדבר זכאי
ביום זה בחודש, ובמילא יש לזה שייכות עם היום
שבו אירע.
 - 4) ראה גם שיחת ש"פ שלה, כ"ח סיון תשמ"ט
(„קובץ כ"ח סיון – יובל שנים” ע' 43 – קה"ת
ה'תנש"א). סה"ש תשמ"ט ח"ב ע' 535 ואילך.

-
- 5) ב"מ קו, ריש ע"ב. וש"נ.
 - 6) קהלת ד, יב.
 - 7) שבת פה, א.
 - 8) בפירושו לשבת שם.
 - 9) תנחומא וראא טו. שמו"ר פ"ב, ג. ועוד.
 - 10) תניא פל"ו.

* כן יש נוהגין לברך בפרשת ברכת כהנים כולה
(נשא ו, כב ואילך) מתחלתה ועד סופה (כמו
שאומרים כל יום בברכות השחר), ולא רק בנוסח
הברכה (כפי שמברכים הכהנים ביו"ט וכיו"ב)
מ„ברכך” עד „וישמ לך שלום”.

רבינו - אמנם באופן ד"שלה לך, אני איני מצוה אותך", אלא "לך, לדעתך"¹⁷ - אעפ"כ הרי זה לדעתו של משה רבינו (והקב"ה מעיד שזה "לדעתך", דעתו של משה), אשר ענינו בכלל הוא ספירת הדעת¹⁸ - מובן אם כן, שהשליחות (מצד דעתו של משה) בודאי הצליחה, ובפועל זה הקל את הדרך שיוכלו לאחר מכן לכבוש ולהכנס לארץ ישראל כפי שהי' כן ע"י יהושע, תלמידו וממלא מקומו של משה¹⁹.

והענין בעבודת השם:

כאו"א מישראל צריך "לכבוש" את חלקו בעולם בארץ הלזו התחתונה ולעשותו, "ארץ ישראל"²⁰, בלשון הידוע²¹ - לעשות לו יתברך דירה בתחתונים.

ובכדי לפעול זאת בנקל ישנה השליחות של "ויתורו את ארץ כנען"²², כמבואר הפירוש בזה²³, ש"ויתורו" הוא מלשון "ויתרון ארץ בכל היא"²⁴: היתרון והמעלה שישנם דוקא בארץ (תחתונים), יותר מאשר בשמים ובכל המדריגות למעלה (כידוע²⁵ שדוקא בארץ ישנו כח הצמיחה יש מאין שמקורו מלמעלה מסדר השתלשלות). ובפרט ע"י העבודה בארץ

לגמרי את מציאות העולם בפנימיות, שעניני העולם עצמם ייעשו חפצא של קדושה¹¹.

ואדרבא: התורה ניתנה (במתן-תורה) דוקא בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו (עד ש"לא בשמים היא"¹²), כיון שעיקר הכח והתוקף דאלקות ה"ה ניכר בגלוי דוקא בגשמיות העולם הזה, בהתחתון שאין תחתון למטה ממנו, ודוקא על ידי עבודת התחתונים נפעלת המשכת העצמות, עד שע"י העלאת התחתון ביותר, מתעלה כל ה"בנין", כולל גם הדרגות הכי עליונות, דסדר השתלשלות¹³;

ושלימות הגילוי של הכח ד"ירחא תליתא" (הכח דמ"ת) ה"ה - כ"ח בסיון, כשישנה השלימות של שלש פעמים שלש פעמים שלש ימים בירחא תליתא.

ג. ויובן זה ע"פ השייכות עם פרשת שלח - שקראנו בשבת האחרונה, שמיני מתברך¹⁴ כ"ח סיון (ברוב השנים)¹⁵:

"שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען" קאי על שליחות המרגלים ע"י משה רבינו ללכת ולראות את הארץ בכדי להקל את הכניסה לארץ וכיבוש הארץ¹⁶.

היות שהיתה זו שליחות מאת משה

(17) פרש"י שם.

(18) תניא פמ"ב. וראה לקו"ש ח"ו ע' 247 ואילך.

(19) ראה בארוכה שיחת ש"פ שלה, מבה"ח תמוז (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 617 (לעיל ע' 226) ואילך).

(20) כפתגם הצמח-צדק: "עשה כאן ארץ ישראל" (אגרות קודש אדמו"ר מהור"צ ח"א ע' תפה).

(21) ראה תנחומא נשא טז. ועוד, תניא פל"ו. ובכ"מ.

(22) ר"פ שלה.

(23) אוה"ת שלח ע' תמו ואילך.

(24) קהלת ה, ה.

(25) אוה"ת שם. וראה אגה"ק ס"כ (קלב, א ואילך). ובכ"מ.

(11) ראה בארוכה לקו"ש חט"ז ע' 212 ואילך. ובכ"מ.

(12) נצבים ל, יב. וראה ב"מ נט, ב. שבת פט, א.

(13) ראה תו"א בראשית ד, א. וראה לקו"ש ח"ה ע' 33.

(14) ראה חז"ב סג, ב. פה, א.

(15) ולפעמים חל כ"ח סיון בש"פ שלח עצמה. ובשנה זו כ"ח סיון הוא ביום שני בשבוע, שהוא מ, בתר שבתא, ולכן יכול להבדיל בו באם לא הבדיל במוצש"ק (פסחים קו, סע"א).

(16) ראה רמב"ן ר"פ שלה.

בגלוי הכוזד, ירחא תליתאי" – הכח שניתן במתן-תורה לפעול ולגלות את היתרון בארץ („ויתרון ארץ בכל היא“), שמאפשר לעשות ממנה דירה להקב"ה.

ד. מזה ישנו לימוד מיוחד בדורותינו אלו:

ידוע הפירוש²⁹ בדברי כלב (בפ' שלח³⁰), „עלה נעלה“ (ב' עליות, וע"ד „ואנכי אעלך גם עלה“³¹) – שזה קאי על ב' עליות: העלי' הראשונה מגלות מצרים לארץ ישראל ובנין בית המקדש, והעלי' השני' מגלות זה האחרון לארץ ישראל בגאולה האמיתית והשלימה ובנין ביהמ"ק השלישי (הנצחי); ו„כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות“³² – כשם שעיקר תכלית המכוון של גלות מצרים ה"ה בכדי לקבל את התורה במתן-תורה (תורה הנגלית³³), „כך כל אריכות הגלות הזה הוא כדי לזכות לגילוי פנימיות התורה שיהי' לע"ל“ (כפי שרש"י מפרש על „ישקני מנשיקות פיהו“³⁴ – „מובטחים מאתו להופיע עוד עליהם לבאר להם סוד טעמי ומסתרי צפונותי“³⁵).

והיות שצריך להיות „טועמי חיים זכו“³⁶ (בסוף אלף הששי, ערב שבת הגאולה³⁷) – לכך³⁸ הי' גילוי פנימיות

לכרר את הברורים למטה, שעייזו נפעל יתרון, יתרון האור מן החושך²⁶.

ובשרש הענינים²⁷:

ארץ היא ספירת המלכות, שיש בה יתרון ומעלה לגבי כל הספירות שלמעלה ממנה. ויתירה מזה – „ויתרון ארץ בכל היא“: מלכות כוללת בתוכה „כל“, ספירת היסוד, שכוללת בתוכה את כל הספירות שלפני זה, והיתרון במלכות נפעל ע"י ההמשכה מ„כל“ (כל הספירות שנכללים בספירת היסוד) בארץ (מלכות), אבל אח"כ, כאשר זה נמשך במלכות, מתגלה היתרון והכח דמלכות (לגבי כל הספירות), „אשת חיל עטרת בעלה“²⁸, יתרון שלא בערך יותר מכפי שזה בשאר הספירות (שלמעלה ממלכות), עד שנפעל ה„יתרון ארץ בכל היא“ – שה„בכל“ נמצא בגלוי במלכות דוקא, כידוע שענינה של מלכות הוא להביא כל דבר בגלוי ובשלימות, ובאופן של תוקף וקיום (כי הכח והתוקף דאלקות מתגלה דוקא בתוך וע"י הארץ, והברור של התחתון ביותר (שנלקח ממלכות, הספירה האחרונה והשרש לעולמות ב"ע), עד שזה מעלה את כל הדרגות שלמעלה, כנ"ל).

וזהו הפירוש ב„ויתרו את ארץ כנען“: ע"י עבודתו של יהודי בארץ (כנען) דוקא, ה"ה מגלה שם את היתרון שישנו בארץ, „יתרון ארץ בכל היא“, שזה נותן את הכח לכבוש ולהכנס לארץ ולהתיישב בה באופן של קביעות, עד שעושים בה (בהתחוננים) דירה לו יתברך.

עפ"ז מובנת השייכות עם כ"ח סיון (שמתברך משבת פ' שלח) – כשישנו

(26) קהלת ד, יג.

(27) אוה"ת שם.

(28) משלי יב, ד.

(29) תו"א ר"פ שמות.

(30) יג, ל.

(31) ויגש מו, ד.

(32) מיכה ז, טו.

(33) תו"א שם.

(34) שה"ש א, ב.

(35) וראה לקו"ש חכ"ב ע' 77 הערה 68. ושי"ב.

(36) פעה"ח שער השבת רפ"ג. מג"א או"ח סר"ב

סוסק"א. שו"ע אדה"ז שם ס"ח. ועוד.

(37) ראה אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ב

ע' תקלא. סה"מ השי"ת ע' 245. ס' השיחות תש"ב

ח"א ע' 254, 256. ושי"ב.

(38) ראה לקו"ש חט"ו ע' 282. ח"כ ע' 173.

דאורייתא (שהי' בעיקר במ"ת) מקבלים בעיקר את הכה לגלות גליא דקוב"ה וגליא דישראל⁴², ועי"ז גם - גליא דאלקות בעולם; ע"י גילוי סתים דאורייתא מקבלים את הכה לגלות סתים דקוב"ה וסתים דישראל⁴², ועי"ז - סתים דאלקות בעולם, הדרגות הכי נעלות דאלקות הטמונים (ויתרון ארץ בכל היא"), עד לכה העצמות שישנו בעולם הזה הגשמי דוקא (ש, הוא לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין כו"מ)⁴³.

ה. ענין זה (שגילוי תורת החסידות גותן את הכה לגלות אלקות בעולם וביתר שאת וביתר עוז) מודגש בהלשון⁴⁴ "יפוצו מעינותיך חוצה"⁴⁵:

דובר כמה פעמים, שכל אחת משלשת התיבות מבטאת ענין וביאור שלם בתוכן העבודה, ובהיותם לשונות בתורה⁴⁴, מורה כל לשון על האמיתיות והשלימות של תוכן לשון זה: "יפוצו" באמיתיות ובשלימות, "מעינותיך" באמיתיות ובשלימות, ב"חוצה" באמיתיות ובשלימות⁴⁶.

מה הפירוש "חוצה" בשלימות - לכאורה "חוצה" ה"ז בדיוק ההיפך מהשלימות (ששייך רק בפנים, בקדושה ואלקות)??

והביאור בזה: מכיון ש"חוצה" הוא לשון בתורת אמת, ה"ז מורה על אמיתית

התורה והפצת המעיונות חוצה (במחצית השני' של) אלף הששי, מתחיל ע"י הבעש"ט והמגיד (תורת החסידות הכללית), ואח"כ - באופן של התלבשות בחכמה בינה ודעת (תורת חסידות חב"ד) - ע"י אדמו"ר הזקן (ובפרט לאחר הגאולה די"ט כסלו, בחודש השלישי דחדשי החורף, ע"ד חודש סיון, החודש דמ"ת, חודש השלישי דחדשי הקיץ³⁹) ורבותינו נשיאינו ממלאי מקומו - אשר גילוי תורת החסידות היא ההתחלה - באופן של "טעימה" עכ"פ, אבל היא גותנת טעם בכל הענין (כפשטות הענין של טעימה) - דגילוי פנימיות התורה דלע"ל.

וכשם שבמתן-תורה (בירחא תליתאי) ניתן בכללות הכה ד"ויתורו את הארץ", להפוך את העולם הזה התחתון, עד שהעולם יסייע ויגלה אלקות - כך גם נפעל ע"י הגילוי דפנימיות התורה והפצת המעיונות חוצה ובפרט באופן של התלבשות בהשגה (חב"ד) בשכל האדם, עד בשכל דנה"ב ושכל העולם, שזה גותן הכה שטבע העולם והענינים שלמטה יהיו כלים לאלקות⁴⁰.

ואדרבא: על ידי גילוי פנימיות התורה (באלף הששי) ניתוסף חידוש לגבי מתן-תורה, שמקבלים כה נעלה יותר לגלות אלקות בעולם, יותר מכפי שהי' (בגלוי) במתן-תורה (אלא שגם זה גופא ניתן בכח ובהעלם במ"ת, ע"ד "כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש ניתן למושה מסיני"⁴¹): ע"י נתינת התורה הנגלית, גליא

(42) ראה לקמן סי"ג.

(43) אגה"ק ס"כ (קכט, ריש ע"ב).

(44) משלי טו, ה.

(45) כמענה המשיח על שאלת הבעש"ט, "אימתי אתי מר?": בעת שיתפרסם למודך ויתגלה בעולם ויפוצו מעינותיך חוצה (אגה"ק הבעש"ט הידועה - כתר שם טוב בתחלתו. ובכ"מ).

(46) נתבאר בשיחת ש"פ שלה, כ"ח סיון תשמ"ו - "קובץ כ"ח סיון יובל שנים" ע' 38. לקו"ש חל"ג ע' 274.

(39) אלא שכסלו שייך בעיקר לנסתר דתורה כו' - לקוטי לוי יצחק אגרות ע' רה. ע' ריו.
(40) "שהטבע ממש יהי' אלקות והענינים שלמטה יהיו כלים לאלקות" - סד"ה פדה בשלום תרפ"ה (ע' פח).
(41) ראה מגילה יט, ב. ועוד.

העיקר דהפצת המעינות חוצה: לאחר „פדה בשלום נפשי” כתוב⁵³, „כי רבים היו עמדי”. שזה מורה על כללות הענין, שה„רבים” ו„רשות הרבים” דכל העולם (עלמא דפרודא) נעשים במצב של „היו עמדי”⁵⁴, שלא זו בלבד שאין צורך להתייגע ועכ”פ לעשות משהו כדי שה„רבים” לא יפריעו, אלא אדרבא: ה„רבים” נמצאים „עמדי”, עד שזה מסייע, מסייע יותר לה„רשות היחיד” ליחידו של עולם, שזה יהי בתכלית השלימות ובתכלית האמיתיות (כנ”ל).

ולכן ה”ז פועל את ה„פדה בשלום נפשי”, שהפדי (והגאולה) היא בדרך שלום (בלי מלחמה כלל), וע”ד כפי שהי בימי שלמה, שכל האומות התבטלו כלפי שלמה (ללא שום מלחמה), עד שהם סייעו בידו („עמדי”), ולכן הוא נק’ בשם שלמה כי שלום⁵⁵ הי’ בימי⁵⁶. עד שזה („פדה בשלום נפשי”) קאי על תכלית השלימות בשלום, אשר אלה שהיו בעבר מנגדים „נעשים אוהבים גמורים”, כפי שהי בשלימות בגאולה האמיתית והשלימה, כמ”ש⁵⁷, „אז אהפוך אל עמים (לשון רבים) שפה ברורה גו’ לעברו שכם אצד” (כביאורו של אדמו”ר האמצעי⁵⁸).

ז. בשלשלת של „יפוצו מעינותיך חוצה” עצמה (ע”י רבותינו נשיאינו) היו כמה דרגות ושלבים – במשך השבעה-תשעה דורות מהבעש”ט ואדמו”ר הזקן

הענין ד„חוצה” (כנ”ל) – שבאמיתות הענינים הרי אין „חוק” מהקב”ה ח”ו (כמ”ש „אין עוד מלבדו”⁴⁷, „אין עוד”⁴⁸); ומ”ש בתורה הלשון „חוצה”, הכוונה היא להאמת של ה„חוצה” – כפי שה„חוצה” מגלה אלקות, ואדרבא: דוקא בתוך ועל ידי החוק (תחתונים בהסתר אורו ית”⁴⁹) ניכרת בגלוי ובשלימות ובתכלית השלימות האמת דאלקות, ש„אין עוד (מלבדו)” אפילו בה„חוצה” [וע”ד המעלה של נסים המלוכשים בטבע⁵⁰].

והכח לגלות זאת ב„חוצה” הוא – על ידי „יפוצו מעינותיך”, הפצת המעינות דפנימיות התורה, באמיתיות ובשלימות, באופן שמתגלה היתרון והכח הנעלה ב„חוצה”, שזה מסייע ומגלה אלקות, ואדרבא – באופן נעלה יותר מכפי שזה ב„פנים”.

ו. ויש לומר שהכח לזה בא מהמאסר והגאולה של אדמו”ר הזקן ב”ט כסלו (בחודש השלישי), כידוע (בשיחות רבותינו נשיאינו)⁵¹ שאז התחיל עיקר הענין ד„יפוצו מעינותיך חוצה”:

בקשר עם גאולתו כותב אדמו”ר הזקן⁵²: „כשקריתי בספר תהלים בפסוק⁵³ פדה בשלום נפשי . . יצאתי בשלום” [שלכן נתקבל בין החסידים הניגון ד„פדה בשלום נפשי” בקשר עם הגאולה].

ו”ל א’ הביאורים בהשייכות ד„פדה בשלום נפשי” עם הגאולה וההתחלה

54) כדברי חז”ל עה”פ, שגם אנשי אבשלום התפללו בעד דוד (ירושלמי סוטה פ”א סה”ח).

55) דה”א כב, ט.

56) ושייך גם לשלמה מלשון שלימות, ששלימות גילוי אלקות היא דוקא כשזה באופן של „שלום” עי”ז ש„רבים היו עמדי”.

57) צפני’ ג, ט. וראה רמב”ם הל’ מלכים ספ”א וספ”ב.

58) שערי תשובה ד”ה פדה בשלום נפשי פ”א.

47) ואתחנן ד, לה.

48) שם, לט.

49) תניא פל”ו.

50) ראה ד”ה כימי צאתך תשל”ח – „קובץ כ”ח סיון יובל שנים” ע’ 97 ואילך.

51) ראה ס’ השיחות תורת שלום ס”ע 112 ואילך.

52) אגרות קודש שלו סל”ה. ושב”נ.

53) תהלים נה, יט.

עד דורנו זה:

ליובאוויטש - ב"770" (כפי שנקרא כך).

רואים בפועל, שאע"פ שבכל דורות ומקומות אלו היתה התגלות החסידות והפצת המעינות חוצה - הרי דוקא ב"חצי כדור התחתון", שבו מתן-תורה לא הי' (בגלוי)⁶⁷ - היתה התגלות החסידות והפצת המעינות חוצה ביתר שאת וביתר עוז, יותר מבדורות ומקומות שלפני כן, עד באופן שזה מגיע לחוצה שאין חוצה ממנה - כפי שרואים בפשטות⁶⁸.

והטעם לזה הוא - כנ"ל בנוגע להגילוי דמ"ת דוקא למטה - כי דוקא בהתחתון ביותר מתגלה ה"יתרון ארץ בכל היא", ועד"ז מובן לאחרי מתן-תורה עצמו, שדוקא ב"חצי כדור התחתון", שבו לא הי' מ"ת בגלוי, נעשית שלימות ההתגלות של "יתרון ארץ בכל היא", השלימות דגילוי התורה ופנימיות התורה באופן דיפוזו מעינותיך חוצה.

וכמרומו גם במספר הכתובת של הבנין (המרכז של ליובאוויטש בחצי כדור התחתון, שמשם אורה יוצאה לכל העולם כולו בהפצת המעינות חוצה) - 770, שכידוע 770 הוא גימטריא של "פרצת" (כפי שהתפרסם בין בני"י).

ויש לומר השייכות: מספר שבע מורה על השלימות דשבעת ימי ההיקף, שבעה מדות - ההשפעה בכל הדרגות (מחסד עד מלכות), והשלימות דשבע היא - מאה פעמים שבע (770) ביחד עם עשר פעמים שבע (70), שבצירופם יחד הרי זה - 770. ולכן זהו בגימטריא "פרצת" - כי

אחרי אדמו"ר הזקן (שחי בליאָנאָ⁵⁹ ולאחמ"כ בליאָדי⁶⁰) היו רבותינו נשיאינו כמה דורות בליובאוויטש⁶¹, ואחר כך (כדור השביעי מהבעש"ט) - עברו לראַסטאָוו⁶², ולאחר מכן - לענינגראַד⁶³ (או פעטערבורג, כפי שנק' כן בעבר⁶⁴), ולאחרי זה - בפולין⁶⁵, עד - השלב האחרון - כאשר הגיעו לארצות הברית⁶⁶, ב"חצי כדור התחתון", ושם גופא בכמה מקומות, עד שהגיעו להמקום והבנין שבו נמצאים אנו עכשיו, ביהכנס"ו וביהמ"ד

59 משנת תקכ"ז (ש"שללת היחס וראשי פרקים מתולדות בית רבינו" - בהקדמת "יום" ו"ם).

60 מ"א מנחם אב תקס"א עד ערב שבת מברכין אלול תקע"ב (שם).

61 ק"ג שנים - מ"ח אלול תקע"ג (שאו קבע אדהאמ"צ דירתו בעיר ליובאוויטש) עד י"ז מרחשון תרע"ו (כשעזב אדמו"ר מהורש"ב ליובאוויטש והעתיק מושבו לעיר רוטטוב ע"נ דאן) - שם.

62 בשנת תרע"ו (כבהערה הקודמת).

63 משנת תרפ"ד עד לאחרי מאסר וגאולה של כ"ק מו"ח אדמו"ר בשנת תרפ"ז, שאו העתיק מושבו למושבה מאלאַתאָווקא - סוכה למאָסקוֹוָא (שם).

64 ובימים אלה יש שקו"ט להחזיר שמו לפעטערבורג. ראה סה"ש תנש"א ח"ב ע' 658 (לקמן ע' 262-3) ואילך.

65 באסרו הג סוכות תרפ"ח נסע מרוסיה והתיישב בריגא, לטביא. בשנת תרצ"ד העתיק מושבו לעיר וואַרשאָ, פולין. ובשנת תרצ"ו - העתיק את מושבו לעיר אַטוֹוָאָצק (שם), עד שהעתיק משם בחודש אלול תרצ"ט, עד שהגיע לריגא בה' טבת ת"ש. ובחודש אדר ראשון יצא משם (לשטאָקהאָלם) בדרכו לארצות הברית והגיע לשם בט' אדר שני ה'ש"ת (ראה מבוא לאגרות קודש אדמו"ר מהורי"צ ח"ה).

66 בט' אדר שני ה'ש"ת (כבהערה הקודמת). ובכ"ח סיון תשי"א הגיע כ"ק אדמו"ר שליט"א והרבנית הצדקנית ג'ע - יבחל"ה. המו"ל.

67 מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר - נדפס בסה"מ תשי"ח ע' 232 ואילך. וראה אגרות קודש אדמו"ר מהורי"צ ח"ב ע' שלא. אגרות קודש אדמו"ר מהורש"ב ח"א ע' קסא. ועוד.

68 ראה גם ה"פתח דבר" ל"קובץ כ"ח סיון יובל שנים".

שנים האחרונות בחיים חיותו בעלמא דין; וזה נותן אח"כ את הכח לדור השביעי שלאחרי זה (כנגד ספירת המלכות) – שתהי' שלימות הגילוי דשבעים (עשר פעמים שבע) ביחד עם שבע מאות (מאה פעמים שבע) = 770, ושלימות הגילוי ד"ויתרון ארץ (מלכות) בכל (יסוד⁷³) היא".

וע"פ המדובר לעיל מובן איפוא, שענין זה בא בגילוי ביום כ"ח סיון, אשר מגלה את כחו של החודש – "ירחא תליתאי", והכח ד"אוריאל תליתאי", והכח ד"עמא תליתאי", ושל כל הענינים של "תליתאי" הקשורים עם מתן-תורה (כפי שרב נסים גאון⁷⁴ מונה אותם), ובכללות – הכח דמלכות, "ויתרון ארץ בכל היא", שמגלה "כל" בשלימות ובאופן של קיימא (שלוש פעמים שלש פעמים שלש)⁷⁵, ודוקא בגשמיות העולם, באופן של ממש (ממשות).

73 וידוע שכ"ק מו"ח אדמו"ר הוא כנגד ספירת היסוד (ושמו (הראשון) יוסף, שהוא מדת היסוד), לאחרי החמש מדות כנגד החמשה נשיאים שלפניו – ראה ס' השיחות תש"ה ע' 60. ועוד. וי"ל שכל דורנו האנשים נשים וטף הוא ספירת המלכות.

74 וע"ד הרמז יש לומר, ש"נסים" מורה על גילוי הנסים בעולם (וכנראה במיוחד בשנים אלו – שנת תש"ג ר"ת תהא שנת נסים, ושנת תנש"א ר"ת תהא שנת אראנו נפלאות, כמדובר כמ"פ), כולל גם – הנסים המלוכשים בטבע (ראה מכתבי חודש ניסן ש.ו. (סה"ש תנש"א ח"ב 894 ואילך)), ו"גאון" מרמז על גילוי שלימות התורה, כידוע מהטעמים לקריאת שם גאון, כי גאון הוא בגימטריא ששים, שמורה על בקיאותו בששים מסכתות (ראה הקדמת המאירי לאבות). וי"ל שלכן, דוקא ר' נסים גאון מבאר הפרטים בקשר התורה לענין תליתאי, שמורה על הקיום (חוט המשולש) שנעשה ע"י מ"ת, כנ"ל ס"א. 75 ראה לקמן סי"ג.

השלימות ד"פרצת", הפריצה דכל ההגבלות דזמן ומקום (ו"פרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה"⁶⁹) – עד באופן ד"פרצת" בתוך "פרצת" – נפעל (לא ע"י היציאה מזמן ומקום, אלא אדרבא –) דוקא בתוך ועל ידי שלימות הזמן (והמקום) – 770, השלימות דמספר שבע (שבע מאות ושבעים).

זאת אומרת, שביחד עם זה שישנה הפריצה שלמעלה ממדידה והגבלה ("פרצת") – ישנו גם המקום וזמן, כפי שהדין בפשטות שהמקום והבנין צריך להיות בעל ד' כתלים וגג ותקרה וכו', אלא שהזמן ומקום עצמו קיים באופן של "פרצת" (ואדרבא: דוקא זמן ומקום למטה פועל את שלימות ענין הפריצה כנ"ל). ע"ד הכתוב על ירושלים⁷⁰, ש"פרוות תשב ירושלים" ויחד עם זאת, "ואני אהי לה גו' חומת אש סביב".

ומקום זה – "770" גימטריא "פרצת" – נעשה המקור והנתינת-כח על יפוצו מעינותיך חוצה בכל העולם כולו, באופן שפועלים את ה"פרצת" ואת היפוצו מעינותיך ב"חוצה", עד לחוצה שאין חוצה ממנה, כך שמגלים שם את ה"יתרון ארץ בכל היא".

ולהוסיף: הסך-הכל והשלימות⁷¹ דשבעים (70) שנה של כ"ק מו"ח אדמו"ר⁷² ה"י דוקא ב"חצי כדור התחתון", ב"770", היכן שהגיע וחי במשך עשר

69 ויצא כה, יד.

70 זכרי' ב, ה.

71 כידוע שבעת הסתלקות הצדיק נעשה העלי' של "כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו" (אגה"ק ביאור לסי' ז"ך), ונמשך ומתגלה ומאיר מלמעלה למטה (שם סי' כ"ח).

72 שנולד בלויבאוויטש בשנת תר"ם (י"ב תמוז), ונסתלק בניו-יארק ושם מ"כ, בחצי כדור התחתון, בשנת תשי" (י"ד שבט).

משיח צדקנו (ממלכות בית דוד), כידוע שהחידוש דגאולה הוא – גילוי אלקות למטה בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו, דירה לו (לעצמותו) יתברך בתחתונים, אשר בדירה נמצא העצם בגלוי. – ו"ל שזהו גם השרש דתיבות „גאולה” ו„גולה” – מלשון גילוי.

ט. ויש לומר, שכשם שזה בנוגע לכללות ענין הגלות והגאולה, כך הוא גם בנוגע למקום הפרטי שנמצאים בו ב„חצי כדור התחתון” – שהיות שזה (ה„מקדש מעט”⁷⁸) המקום שבו כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו קבע את מקומו, בתור המקור להפצת המעינות חוצה בכל העולם כולו, הרי דוקא במקום ומקום זה נפעלת הגאולה ובנין בית המקדש השלישי, „מקדש” אד’ כוננו ידך”⁸⁰,

דאע”פ שמקומו בארץ הקודש, בירושלים עיר הקודש, על הר הקודש – הרי כיון שזה נפעל על ידי „מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות”⁸¹, ובפרט בסיום זמן הגלות ע”י העבודה ד„יפוצו מעינותיך חוצה” – יש כבר במקום זה, ודוקא במקום הזה, את ההכנה המושלמת ל„מקדש אד’ כוננו ידך”.

עד שתיכף ומיד נעשה במקום זה הגילוי של „מקדש אד’ כוננו ידך” – שאת זה יכול כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא

ה. ע”פ הנ”ל מובן ענין השליחות („שלח לך”) של דורנו זה:

אע”פ שנמצאים אנו בעוה”ז התחתון בגלות, בגלות זה האחרון, ושם גופא – בחצי כדור התחתון [המקום של רוב מנין ובנין דבנ”י בזמננו] – הרי אדרבא: דוקא ממצב ובמצב ומקום התחתון והגלות, עד בתחתון שאין תחתון למטה ממנו – נפעלת העלי’ הכי גדולה ודכל הדרגות והדורות שלפני ושלמעלה מזה, כולל גם חצי כדור העליון והדורות הנעלים ביותר (דור דיעה של משה רבינו וכיו”ב), עד להעלי’ של הגאולה האמיתית והשלימה, גאולה לכל העולם כולו (כולל חצי כדור העליון), ועבור כל הדורות כולם.

וכידוע שתיבת „גאולה” נכתבת דוקא ע”י תיבת „גולה” בתוספת אל”ף – כי הגאולה נמשכת ובאה מתוך ועל ידי (העבודה של) הכנסת האל”ף דאלופו של עולם בגלות (גולה)⁷⁶;

וכיון שהגאולה באה דוקא מהמצב הכי תחתון, לכן היא גם פועלת שתיי הגאולה האמיתית והשלימה, גאולה נצחית שאין אחרי גלות, שעלי’ אומרים „שיר חדש” לשון זכר” [שלא כהגאולות שלפני זה, שהי’ להם הפסק אח”כ], כי דוקא ע”י שהדבר בא מהתחתון ביותר, מתגלית אמיתיות ושלימות הענין, שזה דבר של קיימא, ובאופן גלוי דוקא – המעלה דספירת המלכות (שענינה גילוי באופן של קיימא, כנ”ל ס”ג), שתתגלה בשלימות בגאולה האמיתית והשלימה ע”י

76 לקו”ת בעלותך לה, ג. וראה סה”ש תנשא ח”ב ע’ 504 (לעיל ע’ 120) ואילך. ע’ 520 (לעיל ע’ 134) ואילך.

77 מכילתא בשלח טו, א. תודיה”ג ונאמר – פסחים קטז, ב.

78 יחזקאל יא, טו. מגילה כט, א.

79 בשלח טו, יו.

80 וגם לפני זה הרי הוא „מקדש מעט”. ולהעיר מ„התמים” (חוברת ב ע’ קכו [קו, ב]) דברי אחד מזקני חסידי האמיל בימי הצ”צ: מיום שחרב ביהמ”ק וקד”ק עד אשר ירחם השי”ת וישלח לנו גואל צדק. . ויבנה לנו את ירושלים וביהמ”ק עם הקד”ק, הנה ליובאוויטש הוא ירושלים שלנו, והבית הכנסת אשר כ”ק אדמו”ר מתפלל בו הוא ביהמ”ק שלנו וכו’.
81 תניא רפלי”ז.

באופן של קיימא -

מקבל כאו"א מישראל תוספת כח וחיוק לקיים את השליחות דדורנו זה - שיש לו שליחות והוראה מכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שצריכים לעמוד „עמדו הכן כולכם”⁸⁸ לקבלת הגאולה האמיתית והשלימה, ובראשם - משיח צדקנו, דוד מלך ישראל.

ולהיותה השליחות דדורנו זה - החידוש של ה„תלמיד ותיק” שבדורנו (אשר כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש ניתן למשה מסיני) - מובן, שאפילו כאשר ילד קטן בימינו אלה אומר שהוא מצפה ומבקש שיבוא המשיח - ה"ז חידוש אמיתי בתורה, עד שזה נעשה חלק מן ה„חידוש תורה” ש„מאתי תצא”⁸⁹, מהקב"ה עצמו, שכן הקב"ה מסכים למילים והבקשות של בני - „נער ישראל ואוהבהו”⁹⁰, והקב"ה מגלה אהבתו בפשטות ממש, באופן שלמעלה ממדידה והגבלה, וביחד עם זה - בגלוי למטה מטה, בעולם הזה התחתון שאין תחתון למטה ממנו.

ובפרט שיש לכך סיוע מכל עניני העולם - „ברבים היו עמדי” - כך שכל עניני העולם מסייעים ומולכים למטרה אחת ויחידה: הגאולה האמיתית והשלימה.

יא. בכל זה ניתוסף יותר ע"ז שיתנו לכאו"א שליחות - עושים את כאו"א מהנמצאים כאן לשליח מצוה לצדקה, על ידי שנותנים לו שטר לצדקה ואח"כ הוא יוסיף מדיילי,

וגדולה צדקה שמקרבת את הגאולה⁹¹,

דורנו לתבוע ולהביא לפועל, שלכל לראש נעשה הגילוי ד„מקדש אד' כוננו ידיך” במקום זה („שבע מאות ושבעים”) שבו הוא חי ופעל עבודתו במשך עשר שנים האחרונות שלו, הסך-הכל דכל עבודתו (כנ"ל).

ודוקא על ידי סיום העבודה בחצי כדור התחתון, עד בהתחתון תחתון ביותר - „מעלים” ומגלים את כל הבנין של „מקדש אד' כוננו ידיך”, כולל גם הגג של הבנין, אשר „מלך המשיח . . . עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם”⁸² - כל זה „מתעלה” (נפעל) על ידי העבודה (הגבהה) של התחתון ביותר.

ותיכף ומיד ממש - „ארו עם ענני שמיא”⁸³ - כל בני ישראל „בנערינו ובזקנינו ובבנינו ובבנותינו”⁸⁴, נמצאים בארצנו הקדושה, יחד עם בית המקדש השלישי שישנו כאן, ולוקחים את כל זה ביחד, יחד עם „כספם וזהבם אתם”⁸⁵, העבודה דאהבת ה' ויראת ה'⁸⁶, שזה כולל את כל מצוות עשה וכל מצוות לא תעשה⁸⁷.

י. הלימוד מכל זה:

בעמדנו בזמן ומקום זכאי - בחודש השלישי, ובית משולש, בית תורה תפלה ומעשים טובים (ה„חוט המשולש” דתורה עבודה וגמילות חסדים), ובו גופא, ביום דכ"ח סיון - כשנמצא בגלוי הכח של כל החודש השלישי (ג' פעמים ג' פעמים ג'), שענינו: המשכת וגילוי אלקות למטה

(82) ילקוט שמעוני ישעי' רמז תצט.

(83) דניאל ז, יג. סנהדרין צה, א.

(84) בא י, ט.

(85) ישעי' ס, ט.

(86) ראה תו"א ר"פ וישב.

(87) ראה תניא פ"ד.

(88) אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע'

רעט.

(89) ישעי' נא, ד. ויק"ר פיי"ג, ג.

(90) הושע יא, א.

(91) ב"ב י, א.

לכ"ז (וך) סיון (כנ"ל ס"א), שזה מדובר בעיקר ע"ד עבודתו של יהודי בעולם (עד לחצי כדור התחתון), הרי זה גם הכנה והקדמה להיום שלאחריו - כ"ט סיון, ערב ראש חודש (תמוז), שבו מדובר בעיקר אודות ההתאחדות של יהודי עם הקב"ה (שבא בכח העבודה בכ"ח סיון).

והענין בזה:

בערב ראש חודש נעלם אור הלבנה לגמרי כהכנה למולד החדש בראש חודש. ובלשון הכתוב⁹⁸: על ידי ה"יפקד מושבך" (העלם הלבנה) בערב ראש חודש ("מחר חודש"), נפעל ה"ונפקדת" (מולד הלבנה בראש חודש), יחוד שמשא וסיהרא⁹⁹.

ובעבודת השם דבני - שדומין ללבנה ומונין ללבנה¹⁰⁰: בערב ראש חודש היא שלימות עבודת היהודי, כאשר הוא עומד בתכלית הביטול (בדומה ללבנה שמצוי"א או בהעלם), וזה מביא תיכף את העלי" של הנשמה ("ונפקדת") - היחוד והזיווג דכנסת ישראל (מלכות, סיהרא) והקב"ה ("א, שמש), וכך גם היחוד של כאו"א מישראל בתור יחיד ("אתם תלוקטו לאחד אחד"¹⁰¹) עם עצמות ומהות - כך שהם נעשים מציאות אחת ממש, באחדות אמיתית - "והיו לבשר אחד"¹⁰², עד לאופן של יחיד¹⁰³, עד - למעלה אף מיחיד.

את הקונטרס והשטרות לצדקה. וכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר (בחיוך): במקום לעשות הפסקה, נעשה עכשיו המשך (עד שיגיעו הקונטרסים). וראה לקמן בהשיחה. המו"ל.

98) שמואל-א, כ, יח.

99) ראה דרושי מחר חודש - סה"מ תקס"ז ע' מח ואילך. אוה"ת בראשית ד, סע"ב ואילך. ועוד.

100) סוכה כט, א. ב"ר פפ"ו, ג. ח"א רלו, ב.

101) ישע"י כו, יב.

102) בראשית ב, כד.

103) ראה תו"א וארא נח, ב ואילך. ובכ"מ.

עד לקירוב וזירוז כזה שלא נשאר אף רגע פנוי, אלא מיד מאסיפתנו כאן זה עתה - „כאישי אחד בלב אחד"⁹² [כפי שזה הי' כבר בראש חודש סיון, ומהראש הי' נמשך על ובכל ימי החודש, ועאכו"כ ביום כ"ח בו - היום שהוא הכח של כל החודש] - הולכים לארץ הקודש,

ותיכף ומיד, ועוד והוא העיקר - ממש, באופן של ממשות, החל מהגילוי של ה"חלק אלוהי ממעל"⁹³ (וכפי שמוסיף אדמו"ר הזקן⁹⁴): ממש", ודוקא בתור נשמות בגופים יחד, ואדרבא - עם הוספה בבריאות הגוף ובריאות הנשמה, וגם - בריאות כל העולם כולו, עד שמתגלה איך שכל העולם נברא בכל רגע ורגע מאין לישי מעצמותו ית'⁴³, ע"י התורה - אסתכל באורייתא וברא עלמא⁹⁵.

ועוד והוא העיקר: מהדיבור בכל ענינים אלו, שקשור עם דיבורו של הקב"ה - הרי דיבורו של הקב"ה חשיב מעשה⁹⁶, נפעל המעשה של הקב"ה, שהמעשה העיקרי שלו הוא - תיכף ומיד להמשיך ולגלות (עם כל הפירושים שבדבר) את הגאולה האמיתית והשלימה, תיכף ומיד ממש בפשטות.

* * *

[התפללו תפלת ערבית, ולאחר התפלה המשיך⁹⁷ כ"ק אדמו"ר שליט"א]:

יב. נוסף לכך שכ"ח סיון הוא המשך

92) פרש"י יתרו יט, ב.

93) איוב לא, ב.

94) בתניא רפ"ב.

95) חז"ב קסא, א"ב.

96) ב"ר פמ"ד, כב. אוה"ת שמות ס"ע ב'תשב

ואילך.

97) לאחר התפלה הכריז הגבאי שי' שתהי

כעת הפסקה ואח"כ יחלק כ"ק אדמו"ר שליט"א

(מתן) תורה (ענינו של החודש השלישי),
ובפרט דגילוי פנימיות התורה למטה
(כנ"ל בארוכה):

על ידי התורה נעשית ההתקשרות
וההתאחדות של בני עם הקב"ה, כמאמר
הידוע¹⁰⁷, "תלת קשרין"¹⁰⁸ אינון מתקשראן
דא בדא, קוב"ה אורייתא וישראל, וכל
חד דרגא על דרגא סתים וגליא כו", ועל
ידי ההתקשרות של ישראל ואורייתא
נעשים ישראל קשורים עם קוב"ה, עד
שישראל וקוב"ה כולא חד (למעלה יותר
מההתקשרות ע"י אורייתא, שלכן ה"ה
"תלת קשרין"¹⁰⁹).

ובהתקשרות זו גופא ישנם שני אופנים
וסדרים, כידוע¹¹⁰: (א) גליא דישראל
מתקשרת עם גליא דתורה ועם גליא
דקוב"ה, וסתים דישראל מתקשרת עם
סתים דתורה וסתים דקוב"ה¹¹¹, (ב) גליא
דישראל מתקשרת עם סתים דישראל,
וסתים דישראל עם גליא דתורה, וגליא
דתורה עם סתים דתורה, וסתים דתורה
עם גליא דקוב"ה וגליא דקוב"ה עם סתים
דקוב"ה.

ואלו ואלו דברי אלקים חיים¹¹² -
ישנם שתי האופנים והענינים יחד באופן
חי (אלקים חיים) באופן של קיום נצחי -
הן ה"חוט המשולש" (תלת קשרין) דגליא
(גליא דישראל, גליא דתורה וגליא
דקוב"ה), הן ה"חוט המשולש" דסתים
(סתים דישראל, סתים דתורה וסתים

שאו הרי בודאי לא שייך ענין של
הפסק ח"ו¹⁰⁴, שכן אדרבא: ישנו דוקא רק
ענין של התאחדות, והתאחדות בתכלית
השלימות.

ונוסף על ענין ההתאחדות (בין בני
לקב"ה) ב, והיו לבשר אחד" - ישנו ענין
נוסף ב, והיו לבשר אחד": התוצאות
שיוצאים מזה - שנולדים, "תולדות"
- "תולדותיהם של צדיקים מעשים
טובים"¹⁰⁵.

עד למעשים טובים כאלו (שאינם דבר
נפרד מן "והיו לבשר אחד", אלא מעשים
טובים) שעלידם נעשה יהודי (בגופו
ונשמתו) "שותף להקב"ה" (באופן של
התאחדות) בכל ענינו של הקב"ה, כולל
ועיקר - בהבאת הגאולה האמיתית
והשלימה, אשר כדי שהקב"ה יפעל זאת
בשלימות הוא זקוק (כביכול)
להשתתפותו של כאו"א מישראל, ודוקא
בתור נשמה בגוף, שע"י "מעשינו
ועבודתינו" באה הגאולה, וצריך להזדקק
כביכול לכך שיהודי יסכים, ויתירה מזו -
שהוא ירצה ויכריז, שלא רק ש"הגיע זמן
גאולתכם"¹⁰⁶, אלא שישנה כבר הגאולה
בפשטות, כמדובר לעיל (סו"ס ח)
שגאולה היא מלשון גילוי - הגילוי
דאלופו של עולם ב"גולה" (שנפעל ע"י
עבודת היהודי בגלות).

יג. והכח להגיע להתאחדות בערב
ראש חודש [הן מלמטה למעלה,
ההתאחדות של בני עם הקב"ה, כפי
שבנ"י זקוקים להקב"ה, והן מלמעלה
למטה - הקב"ה עם בני, כפי שהקב"ה
זקוק כביכול לבני] - בא מהיום
שלפניו, כ"ח בחודש, שקשור עם הכח של

107) ח"ג עג, א.

108) כן הובא בכ"מ בחסידות. וראה סה"מ
תרנ"ז ס"ע כ"ט. ה"ש"ט ע' 61 בהערה.

109) ראה סה"מ תרנ"ז שם (ע' כה ואילך).
ועוד.

110) ראה אגרות קודש אדמו"ר מהור"צ ח"ג
ע' תקלה.

111) ראה לקו"ת ויקרא ה, ג. נצבים מו, א.

112) עירובין יב, א.

104) ראה לעיל הערה 97.

105) פרש"י ר"פ נח.

106) ראה לעיל ס"ט.

הגילוי דיחידה הכללית, משיח צדקנו¹¹⁵, ונעשה "יחידה ליחדך" - ההתאחדות של כל הענינים ביחד בנקודה אחת ויחידה, שעומדת בגלוי בזמן ומקום של הגאולה האמיתית והשלימה, מתחיל דוקא ממקום זה וזמן זה,

עד שמתגלית תכלית השלימות ותכלית האמיתית של כל הענינים בכל העולם כולו - שנעשה דירה לו יתברך בתחתונים,

וישנו בשלימות הבית המשולש, בית המקדש השלישי, "מקדש אד' כוננו ידיך",

יחד עם הקשר של כאו"א מישראל עם היחידה שבנפשו, שמקשרת אותו עם היחידה הכללית, משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, ובנ"י הולכים ביחד עם התורה, עם "תורה חדשה" של משיח צדקנו¹¹⁶, וההמשך - ע"י הקב"ה, "תורה חדשה מאתי תצא", ועוד ועיקר - תיכף ומיד ממש.

[אח"כ חילק כ"ק אדמו"ר שליט"א לכל אחד ואחת מהנוכחים שיחיו קובץ "כ"ח סיון - יובל שנים", ובצירוף אליו שטר של דולר, לתת אותו (או חילופו) לצדקה].

דקוב"ה), והן ה"חוט המשולש" באופן השני - גליא בסתים, וסתים בגליא וכו' - כך שישנה ההתאחדות האמיתית של כל השלשה, כך שישנם כל הענינים של גליא, כל הענינים דסתים, וכל הענינים דסתים כפי שעומדים בגלוי (שלש פעמים שלש פעמים שלש), - בתור מציאות אחת ויחידה של "יחידה ליחדך"¹¹³.

והכח לזה בא מכ"ח סיון, כשישנה השלימות של שלש פעמים שלש פעמים שלש (כל ג' האופנים בהתאחדות ד"תלת קשרין"), היום שקשור עם שלימות גילוי הכח של (מתן) תורה, וגם של פנימיות התורה, ובאופן שגם סודות התורה קיימים בגלוי (עד בחוצה דחצי כדור התחתון) - שעל-ידו נעשית שלימות ההתאחדות של בני" עם הקב"ה (יחוד שימשא וסיהרא), הן בבחי' גליא והן בבחי' סתים.

ועי"ז - נפעלת המשכת האחדות גם בעולם, הן בגליא שבעולם והן בסתים שבעולם, וגם שהסתים שבעולם - עד כח העצמות שבו - קיים בגלוי.

יד. ועוד ועיקר, שע"י גילוי היחידה שבנפש שבכל אחד ואחת מישראל - וזהו (חלק) המשיח שבכאו"א מישראל¹¹⁴, ובפרט בכללות עם ישראל כשמתאספים יחד (כמה פעמים עשרה) בבית משולש (תורה תפלה ומעשים טובים) - יהי

115 רמ"ז לוח"ב מ, ב. ולוח"ג רס, ב. ועוד (בסמן בלקו"ש חכ"ט ע' 360 הערה 27). וראה שערי תשובה שבהערה 58. ועוד.

116 ראה סה"ש תנש"א ח"ב ע' 566 (לעיל ע' 177) ואילך.

113 נוסח הושענות (יום ג').

114 ראה מאור עינים ר"פ פינחס.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.
יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.
המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).
שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה".
מעייני חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.
האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770, על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הגדפס בספרי לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.
להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלת קהילות בשבת, בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.
ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).
דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.
לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת "אהלי תורה", ניו-יורק.
דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחוברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

מוקדש להתגלותו המיידית לעיני בשר של
כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח שליט"א
למטה מעשרה טפחים ומתוך חיים נצחיים
ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו תיכף ומיד ממש

*

לעילוי נשמת
הת' ר' חיים אלי' ב"ר אליעזר ע"ה מישולבין
נפטר ערב ראש-חודש תמוז ה'תשל"ב
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

*

הי' שותף בהפצת "דבר מלכות"
להשיג השיחות, להקדשות ולפרטים נוספים טל: (718) 753-6844

חוכן לדפוס ע"י

יוסף יצחק הלוי בן אסתר שיינדל

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

כתובתינו באינטרנט: <http://www.torah4blind.org>